

OBNOVA IN ADAPTACIJA MARIBORSKEGA GRADU

preinvesticijska zasnova

naročnik: POKRAJINSKI MUZEJ MARIBOR
Grajska ulica 2
2000 Maribor

izdelovalec: AMFION d.o.o.
Slovenska 28
1000 Ljubljana

INVESTITOR:	Mestna občina Maribor Heroja Staneta 1 2000 Maribor
SOFINANCER:	Republika Slovenija Ministrstvo za kulturo Cankarjeva 5 1000 Ljubljana
UPORABNIK:	Pokrajinski muzej Maribor Grajska ulica 2 2000 Maribor
PREDMET:	Predinvesticijska zasnova OBNOVA IN ADAPTACIJA MARIBORSKEGA GRADU
IZDELOVALEC:	AMFION d.o.o. Slovenska 28 1000 Ljubljana

VSEBINA

1. OPREDELITEV INVESTITORJA
2. ANALIZA OBSTOJEČEGA STANJA
3. NAMEN IN CILJI INVESTICIJE
4. ANALIZA VARIANT Z OCENO INVESTICIJSKIH STROŠKOV
5. ANALIZA ZAPOSLENIH PO POSAMEZNIH VARIANTAH
6. TERMINSKI PLAN REALIZACIJE INVESTICIJE Z DINAMIKO FINANCIRANJA ZA IZBRANO VARIANTO
7. OKVIRNA FINANČNA KONSTRUKCIJA ZA IZBRANO VARIANTO
8. IZRAČUN FINANČNIH IN EKONOMSKIH KAZALCEV
9. ANALIZA OBČUTLJIVOSTI IZBRANE VARIANTE
10. OPIS MERIL IN PONDERJEV ZA IZBRANO VARIANTO
11. PREDLOG Z OPISOM IZBRANE - OPTIMALNE VARIANTE

1. OPREDELITEV INVESTITORJA IN UPORABNIKA

Pobudnik investicije je Pokrajinski muzej Maribor (v nadaljevanju PMM) kot uporabnik in Mestna občina Maribor kot lastnik, ki v skladu z veljavno zakonodajo izvajata vse potrebne aktivnosti za pridobitev investicijske in projektne dokumentacije.

Pokrajinski muzej je bil ustanovljen z Odlokom o ustanovitvi števil. 86/66 dne 16. februarja 1966 za izvrševanje muzejske dejavnosti na območju Maribora in njegovega kulturnega zaledja s strani ustanovitelja Mestnega sveta mesta Maribor.

Konstituiranje Pokrajinskega muzeja Maribor je bilo vpisano v sodni register dne 25. 06. 1974 pod številko registrskega vložka 285-00.

Ustanoviteljske pravice do muzeja izvajajo po odpravi mestnega sveta mesta Maribor in po združitvi mariborskih občin Skupščina občine Maribor, ki je dne 30. 03. 1982 pod števil. 022-10/82-07 izdala Uskladitveno odločbo o ustanovitvi Pokrajinskega muzeja Maribor in v njej opredelila glavno in stransko dejavnost muzeja.

Omenjena Uskladitvena odločba in dokumenti registracije kot glavno dejavnost Pokrajinskega muzeja Maribor določajo opravljanje strokovnih nalog varstva premične naravne in kulturne dediščine s tem, da:

- ugotavlja, popisuje in raziskuje premično naravno in kulturno dediščino,
- evidentira in dokumentira ter vrednoti premične spomenike in znamenitosti,
- zbira, ureja in hrani premične spomenike in znamenitosti,
- pripravlja razstave in druge oblike predstavljanja naravne in kulturne dediščine,
- vodi register premičnih spomenikov in znamenitosti ter evidenco muzejskega gradiva,
- širi zanimanje za zbrano gradivo s strokovnimi vodstvi po razstavah, s predavanji, članki in vzpostavljanjem stikov s šolami,
- izdaja publikacije iz svojega delovnega področja (vodnike, kataloge in monografije),
- izvršuje preparatorska dela za druge muzeje in ostale naročnike,
- posreduje slikovno in drugo podobno gradivo obiskovalcem za širjenje zanimanja za muzejske zbirke,
- posreduje muzejsko gradivo javnosti s pomočjo tiska, radia, televizije, filma, s predavanji, krožki,
- sodeluje z vzgojnimi, kulturnimi, ljudsko-posvetnimi ustanovami, gospodarskimi organizacijami, ustreznimi znanstvenimi institucijami, strokovnimi društvi in družbenimi organizacijami.

Ustanovitveni akt Pokrajinskega muzeja Maribor iz leta 1982 zaradi zamud pri pripravi in uveljavitvi temeljnih predpisov in drugih dokumentov (do danes še ni sprejet Nacionalni kulturni program) še vedno ni usklajen z Zakonom o zavodih in Zakonom o uresničevanju javnega interesa na področju kulture. Formalno so soustanoviteljice zavoda tako še vedno vse občine - pravne naslednice nekdanje "velike" občine Maribor, v skladu z veljavno zakonodajo pa pravice in obveznosti ustanovitelja izvaja Mestna občina Maribor, v kateri je sedež zavoda, ki za posamezne odločitve v skladu z zakonom pridobiva soglasja drugih občin - soustanoviteljic.

Vrsta zapletov je v zadnjih letih bila tudi glede obveznosti zagotavljanja sredstev za izvajanje redne dejavnosti zavoda. Na osnovi odločitve iz leta 2000, sredstva za redno dejavnost od 1. 7. 2000 zavodu spet v celoti zagotavlja državni proračun, proračun Mestne občine Maribor pa v celoti ali delno zagotavlja samo sredstva za posamezne, posebej dogovorjene programe oziroma projekte (Sinagoga, Tratnikova pasarska delavnica, kulturni programi oz. projekti, izbrani in sofinancirani na osnovi vsakoletnega javnega razpisa).

Z Uredbo o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev, ki jo je sprejela vlada Republike Slovenije dne 6. 10. 2000, je Pokrajinski muzej Maribor bil imenovan kot muzej, ki izpolnjuje pogoje za izvajanje javne službe na področju arheologije, etnologije, likovne umetnosti, tehnike, umetne obrti in zgodovine ter izvaja tudi restavratorsko dejavnost za območje občin Lenart, Benedik, Sveta Ana, Cerkvenjak, Maribor, Hoče-Slivnica, Miklavž na Dravskem polju, Duplek, Rače-Fram, Starše, Pesnica, Kungota, Šentilj, Ruše, Selnica ob Dravi, Lovrenc na Pohorju, Slovenska Bistrica, Oplotnica in v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem Ptuj za območje občin Ptuj, Hajdina, Markovci, Desternik, Trnovska vas, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Dornava, Gorišnica, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Žetale, Videm, Podlehnik, Zavrč in Ormož.

Na osnovi navedene uredbe so bili določeni muzeji, ki izvajajo javno službo na področju varstva premične dediščine in matične službe. Natančna specifikacija dejavnosti je določena v 3. členu navedene uredbe.

2. ANALIZA OBSTOJEČEGA STANJA

Pokrajinski muzej je že od leta 1938 v mariborskem gradu, ki predstavlja enega izmed najpomembnejših objektov v mestu s statusom kulturnega spomenika I. kategorije.

Grajsko poslopje je v lasti Mestne občine Maribor in v upravljanju Pokrajinskega muzeja Maribor, ki sodi med pomembnejše kulturne ustanove v Sloveniji. V nasprotju z vrsto drugih objektov primerljivega pomena in namembnosti, mariborski grad v zadnjih letih ni bil deležen potrebnih investicijskih vlaganj, saj so odmerjena sredstva državnega in mestnega proračuna za investicijsko vzdrževanje zgradb kulturnih ustanov v zadnjih desetih letih zadoščala zgolj za obnovo dotrajane strehe, ureditev dveh restavratorskih delavnic in nekaj intervencijskih posegov v notranjosti objekta. Posledica navedenih dejstev je slabo stanje celotnega grajskega objekta, prostorski pogoji za delovanje muzeja pa so po ugotovitvah republiške uprave za kulturno dediščino, med najslabšimi v državi in nezadostni za pridobitev statusa matičnega muzeja za podravsko regijo, ki bi ga naj Pokrajinski muzej Maribor pridobil v bodoči muzejski mreži.

2.1 Današnja prostorska organiziranost in zasedenost muzeja v mestnem gradu

- a) oddelki muzeja - katedre kustosov muzeja,
- b) depoji muzealij,
- c) razstavnih prostori v urejenih razstavnih dvoranah,
- d) konservatorsko-restavratorske delavnice,
- e) upravni prostori,
- f) baročno stopnišče,
- g) grajsko dvorišče,
- h) bastija (obzidan nedostopen del),
- i) komunikacije in pomožni prostori za obiskovalce,
- j) lokali oddani najemnikom različnih dejavnosti,

a) ODDELKI POKRAJINSKEGA MUZEJA

Muzej ima danes 3 oddelke:

- arheološki oddelek,
- etnološki oddelek,
- kulturnozgodovinski oddelek,

Ob oddelkih pa delujejo še kustos za tehniško dediščino, kustos pedagog in konservatorsko - restavratorske delavnice.

b) DEPOJI MUZEJA

Ob koncu leta 2000 je muzej hranil 49693 muzealij. V zadnjih petih letih je število pridobljenih muzealij naraščalo:

leta 1996	90 muzealij
leta 1997	2725 muzealij
leta 1998	3375 muzealij
leta 1999	185 muzealij
leta 2000	2607 muzealij

Muzejski predmeti so javnosti prikazani na stalni razstavi in na občasnih razstavah, preostali pa so shranjeni v različnih prostorih v muzeju, od kleti do podstrešja. Večina teh muzejskih predmetov je shranjena povsem neprimerno. Vzroki so:

- neprimeren prostor (oboki, višine prostorov, dotrajanost konstrukcij, vlaga v kleti, pritličju in na podstrehi, pomanjkljiva infrastrukturna opremljenost - tudi brez ogrevanja in električne razsvetljave),
- neprimerna depojska oprema,
- neprimerno varovanje prostorov in muzealij.

Pregled stanja depojev

ODDELEK	ŠTEVILO MUZEALIJ	VELIKOST DEPOJEV DANES	LOKACIJA
ARHEOLOŠKI	11531	173 m ²	klet, pisarna
ETNOLOŠKI	2551	133 m ²	klet, bastija
KULTURNO ZGODOVINSKI	35611	545 m ²	klet, bastija, uprava, mezzanin, podstreha
SKUPAJ	49693	851 m ²	

c) RAZSTAVNI PROSTORI MUZEJA

Danes ima Pokrajinski muzej v mariborskem gradu 2465 m² razstavnih površin.

Razstavni prostori muzeja se nahajajo v pritličju, mezzaninu in 1. nadstropju.

Vsebina stalne muzejske razstave se v zadnjih petdesetih letih kar v dveh oddelkih (arheološkem in etnološkem) ni bistveno vsebinsko spreminjala, večje spremembe so doživljale zbirke v kulturnozgodovinskem oddelku. Kostumska zbirka, ki je najpomembnejša zbirka PMM, zaradi preobsežnosti ne more biti zadostno prezentirana.

Za ilustracijo omenjamo, da sta arheološka in etnološka razstava delno še urejeni v zastarelih razstavnih omarah iz časa pred letom 1909.

d) KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKE DELAVNICE

Prostori konservatorsko-restavratorskih delavnic so danes na površini 183,64 m². Ti prostori so večji del v komunikacijskih prostorih (hodnik, prostori pod stopnicami) in vsi niso primerni za konservatorsko in restavratorsko obdelavo večjih predmetov.

V sedanjem oddelku za konserviranje in restavriranje je delavnica za kovino in delavnica za les. Potrebno bi bilo organizirati še delavnice za keramiko, porcelan in steklo.

e) UPRAVNI PROSTORI

Upravni prostori se nahajajo v SZ delu gradu. Strnjeni so le prostori tajništva, računovodstva in direktorja v pritličju. Prostori v nadstropju so dostopni le preko baročnega stopnišča ali stopnišča na povsem drugem delu gradu.

f) BAROČNO STOPNIŠČE

Je kot eden najpomembnejših elementov grajske arhitekture odrezano od muzejskega dogajanja. Služi kot vhod obiskovalcev ob prireditvah v slavnostni dvorani, kot vhod zaposlenih kustosov in vhod v delavnico. Njegova povezava - vključitev v jedro razstavnega dogajanja je ključnega pomena.

g) GRAJSKO DVORIŠČE

Je odprt prostor v notranjosti muzeja, ki zavzema površino 386 m². Grajsko dvorišče je neformalen lapidarij s prostostoječimi in v fasadnih zidovih vzdanimi kamnitimi spomeniki. V poletnem času je uporabljeno za muzejske delavnice, lutkovno gledališče in letni kino.

h) BASTIJA

V pritličju je še neraziskan zasut del gradu. V preostalem delu so danes depoji in gostinski lokal. V nadstropju je urejen razstavni prostor stalne razstave.

i) KOMUNIKACIJE IN POMOŽNI PROSTORI ZA OBISKOVALCE

Komunikacije po muzeju so danes neugodne, križajo se poti zaposlenih in obiskovalcev, prav tako ni nujne garderobe in dovolj primernih sanitarij za obiskovalce. Dostop in gibanje za invalide ni urejeno, dvigal ni.

j) LOKALI

Prostori v pritličju gradu se danes oddajajo različnim uporabnikom, ki so po svoji interesni dejavnosti ločeni od dejavnosti muzeja. Zaradi specifične lege jih je potrebno smiselno vključiti v aktivnosti muzeja.

Pregled stanja zasedenosti površin

PROSTOR	NADSTROPJE	POVRŠINA	SKUPNA POVRŠINA
Vhodni prostor in prodaja vstopnic	mezzanin	27 m ²	27 m ²
Razstavni prostori v razstavnih dvoranah	pritličje mezzanin 1. nadstropje	98 m ² 642 m ² 1122 m ²	1862 m ²
Zunanji pokriti razstavni prostori	arkade 1. nadstropja	398 m ²	398 m ²
Večnamenski razstavno prireditveni prostori	1. nadstropje- viteška dvorana	206 m ²	206 m ²
Depoji	klet pritličje mezzanin 1. nadstropje podstreha	60 m ² 558 m ² 165 m ² 6 m ² 62 m ²	851 m ²
Zunanji pokriti depoji	arkade mezzanina	15 m ²	15 m ²
Zunanji odprti depoji	grajsko dvorišče	53 m ²	53 m ²
Prostori vodstva in skupnih služb	pritličje 1. nadstropje	119 m ² 10 m ²	129 m ²
Prostori kustosov in strokovnih delavcev	pritličje mezzanin 1. nadstropje	58 m ² 73 m ² 71 m ²	202 m ²
Konservatorsko-restavratorske delavnice	klet	184 m ²	184 m ²
Oddani prostori	pritličje	284 m ²	284 m ²
Komunikacije	celoten objekt- brez baročnega stopnišča		848 m ²
Baročno stopnišče	pritličje- odp. arkade mezzanin	55 m ² 125 m ²	180 m ²
Sanitarije obiskovalcev	1. nadstropje	19 m ²	19 m ²
Neizrabljene in neuporabne površine	obzidan del bastije grajsko dvorišče podstreha	191 m ² 300 m ² 2159 m ²	2650 m ²

2.2 Odnosi z javnostmi in javna uporabnost muzeja

Pokrajinski muzej ima danes tradicionalno ustaljene odnose z javnostmi, ti pa mu ne zagotavljajo uspešnega obstoja v prihodnosti:

- sodelovanje z javnostmi vključuje ustaljene priložnosti otvoritev ter redke obiske stalne razstave in občasnih razstav,
- muzej se ne ukvarja z "neobiskovalci", saj za to ni niti opremljen niti usposobljen,
- odnos z mestom in državo temelji na minimalnem sodelovanju,
- muzej ima premalo uporabnikov komunikacijskih uslug-internet, ker so vsebine v tem mediju neznatne,
- stiki z gospodarstvom (partnerstvo in sofinanciranje) so minimalni, saj muzej ne izkorišča vsebin, zanimivih za poslovni svet,
- stiki z Mariborsko univerzo kot jedrom znanstveno raziskovalnega in pedagoškega dela so zaradi pomanjkanja povezovalnih vsebin in programov neznatni,
- muzej ima minimalne prihodke od prodaje storitev.

2.3 Raziskovalni potencial muzeja

Muzejska dejavnost temelji na metodah znanstveno raziskovalnega dela. Objektivne okoliščine in pogoji niso ugodni za raziskovalno delo. Muzej se sooča s pomanjkanjem sredstev, kadrov, prostora in opreme.

2.4 Tehnična opremljenost in varnost objekta

Osnovna oskrba muzeja z energijo je sicer zadovoljiva (elektrika, plin, voda, večje pomanjkljivosti so z mrežo komunalnih in meteornih odtokov). Notranji infrastrukturni sistem pa je v celoti zastarel in neustrezen. Razstavne dvorane niso ogrevane - le sezonsko delovanje, požarne varnosti ni, ni vzpostavljene hidrantne mreže, enako velja za koncept preventivne varnosti glede vloma, kontrole pristopa, videonadzora, idr. Razstavni potenciali so zaradi pomanjkljive razstavne infrastrukture minimalni in ne omogočajo zahtevnejših postavitev.

V razstavnih in depojskih prostorih niso zagotovljeni ustrezni klimatski pogoji saj muzej ni opremljen s potrebnimi tehničnimi sredstvi. Nihanja vlage, temperature in osvetljenosti so zato nenadzorovana, osvetljenost prostorov je neprimerna. Posledice so vidne tudi na grajski stavbi: preperela kamnita ograja baročnega stopnišča, pokanje sten in stropov, odstopanje štukatur.

3. NAMEN IN CILJI INVESTICIJE

Temeljni namen PMM je, da na osnovi strokovne analize in transparentne obdelave vseh podatkov, ki določajo dejavnost muzeja, opozori lastnika MOM, Ministrstvo za kulturo RS in širšo zainteresirano družbeno skupnost na akutne probleme dejavnosti in poslanstva PMM. Kot je iz dosedanjega dela v tem elaboratu razvidno, je muzej v fazi občutne stagnacije. Vzrokov je več, njihova soodvisnost pa je takšna, da je potrebno pristopiti k celoviti prenovi ter zagotoviti ostale pogoje za sodobno izvajanje muzejske dejavnosti.

Cilji investicije so:

- da se na osnovi strokovno izdelanih elaboratov omogoči celovita prenova arhitekturnega spomenika-objekta mestnega gradu za potrebe delovanja muzeja,
- da se obzidan del bastije strokovno prouči in se obzidana površina kot novo pridobljena površina vključi v javno delovanje muzeja,
- vzpostaviti tehnični in funkcionalni servis spremljajočih prostorov muzeja,
- izdelati in predstaviti vsebinski koncept prenove PMM,
- izvesti reorganizacijo dejavnosti in zasedbe površin v zgradbi mestnega gradu, v razstavnih dvoranah omogočiti opremo in standarde, ki bodo zagotavljali ustrezno predstavitev in zaščito muzejskih predmetov,
- z ustrezno prostorsko zasnovo in opremo omogočiti optimalne pogoje za delo nosilcev znanstveno raziskovalnega dela v PMM,
- opozoriti na tiste dejavnosti muzeja (depoji), ki v zgradbi mestnega gradu nimajo ustreznega prostora in s tem povzročajo prekomerne stroške in neracionalno izrabo prostora ali celo prostorsko stisko,
- da se prenovljen objekt s svojimi izjemnimi danostmi v celoti organizira kot muzej z vso raznolikostjo muzejskih vsebin,
- da se tako organiziran muzej programsko in v celoti odpre javnosti, ki bo muzej obiskala v interesu spoznavanja lastne kulturne dediščine ter se seznanjala s kulturno dediščino drugih okolij,
- vzpostaviti komunikacije s sorodnimi institucijami in v ta namen ustvariti utečeno izmenjavo delovnih izkušenj in baze podatkov,
- znanstveno raziskovalno delo preko interneta ponuditi strokovni in ostali javnosti in ustvariti pogoje komercialnih internet uslug in ponudbe,
- v PMM omogočiti vsestransko strokovno in metodološko izpopolnjevanje nosilcev znanstveno raziskovalnega dela,
- ustvariti sistem meritev potrebnih za vsestransko delovanje muzeja,
- opredeliti notranjo organiziranost ter potrebne kadre,
- poudariti svojo javno uporabnost s:
 - prispevki k ohranjanju kulturne identitete mesta in regije (skozi znanje o vrednotah iz preteklosti),
 - prispevki k razvoju kulture in znanosti (z izkušnjami, ki odkrivajo možnosti razvoja, pozabljen znanja in spretnosti),
 - prispevki k izobraževanju (z dopolnilnimi programi k šolskemu delu),
 - uveljavljanjem metod znanstveno raziskovalnega dela in tehničnih napredkov pri obravnavi zaščite muzejskih gradiv,
 - intenzivno povezanostjo z mariborsko univerzo;
- cilji po realizaciji prenove:
 - pripraviti novo stalno razstavo,
 - ustvariti pogoje za pripravo gostujočih večjih in zahtevnejših razstavnih postavitev,
 - izkoristiti raznolikost prostorskih lastnosti mestnega gradu za potrebe občasnih razstav različnega vsebinskega konteksta,
 - bogat prostorsko muzejski ambient in muzejske dejavnosti približati interesom mestnega in regionalnega gospodarstva,
 - vključiti se v izobraževanje (šole, skupine, povezava z inštituti in univerzo),
 - strokovno izobraževanje kadrov v Sloveniji in tujini ter povezanost raziskovalnega dela,
 - založniška dejavnost,
 - informiranje (javna knjižnica), internet,

prodaja avtorskih pravic za uporabo muzejskih predmetov, podobe prostorov in prodaja uslug preko interneta,
oddajanje prostorov za občasne prireditve,
organizacija obmuzejskih dejavnosti pomembnih za uveljavljanje PMM,
organizacija kvalitetne muzejske trgovine.

4. ANALIZA VARIANT Z OCENO INVESTICIJSKIH STROŠKOV

UVOD

Ugotovitve strokovnih delavcev PMM in zunanjih sodelavcev:

1. postavitve stalne muzejske razstave v večjem delu ne ustreza več zahtevam časa in posameznim strokovnim dognanjem v zadnjih letih,
2. muzejski depoji so prenatrpani in ne dovoljujejo več načrtnega zbiranja gradiva, v njih vladajo neustrezni klimatski pogoji, ki ne omogočajo niti preventivne konservacije,
3. razstavni program in javno delovanje PMM mora potekati vse leto nemoteno
4. večkrat izraženo pričakovanje javnosti, da so obiskovalcem na ogled še ostali grajski prostori - predvsem klet in spodnji prostori bastije,
5. neracionalna izraba površin,
6. stavba mestnega gradu terja temeljito gradbeno tehnično prenovo, ki bi ji zagotavljala statično, konservatorsko in spomeniško varstveno, arhitekturno in infrastrukturno prenovo.

V stavbi mestnega gradu je muzej organiziral glavnino svojega delovanja med leti 1938 in 1947, ko je vladalo prepričanje, da bodo prostori ustrezali za večno. Od takrat pa do danes je muzej bistveno povečal fond muzealij, saj so po tem obdobju prišle v muzej. Če omenimo samo najboljše, lekarniška zbirka, ki je bila dopolnjena še z lekarniškim fondom 20.stol., celotna kostumska zbirka s 5715 muzealijami, fotografska zbirka Bohanec s 1646 muzealijami, predvsem pa se je v zadnjih petdesetih letih začelo kopičiti arheološko gradivo (grobišče Pobrežje, naselbinske in grobne najdbe z Brinjeve gore, arheološka izkopavanja na trasi bodoče avtoceste, itd.), kar je korenito spremenilo vedenje o arheološki preteklosti našega prostora. Ob tem je treba poudariti, da lekarniška in kostumska zbirka nimata primerjave v slovenskem prostoru.

Zaradi povedanega so se muzejski depoji napolnili do te mere, da ne dovoljujejo več izvajanja pomembne funkcije muzeja - nadaljnega zbiranja in varovanja gradiva, zato kustosi že odklanjajo gradivo, ki ga posamezniki ponujajo. Zaradi pomanjkanja depojskih prostorov se muzealije hranijo tudi izven depojev kar v pohištvu, ki je v stalni muzejski razstavi. Še več, zbrana količina gradiva več ne omogoča, da ga v trenutno danih pogojih tudi ustrezno hranimo in preventivno konserviramo. Klimatski pogoji v obstoječih depojih so še dodatna nevarnost muzealijam. V pohištvenem depoju, kjer bi naj bila idealna relativna vlažnost med 50 - 60%, se le ta giblje med 80 - 90%, v poletnem času pa doseže celo 100%. V kostumskem depoju, kjer naj bi bila idealna relativna vlažnost med 45 - 55%, se le ta giblje nad 65%. V razstavnih prostorih pa so zaradi neogrevanosti (zaradi tega je muzej četrt leta zaprt za obiskovalce), nihanja temperature med 5°C pozimi do 22°C poleti. Zaradi pomanjkanja prostora muzej tudi nima pogojev za prevzemanje arheoloških izkopavin (900 škatel - 30 x 40 x 15 cm), ki so deponirane v prostorih Zavoda za kulturno dediščino v Mariboru. Dodajmo še, da zaradi arheoloških izkopavanj na trasi bodoče avtoceste ta količina skokovito narašča.

Vsebina stalne muzejske razstave se v zadnjih petdesetih letih kar v dveh oddelkih, arheološkem in etnološkem, ni bistveno spreminjala, večje spremembe so bile deležne zbirke v kulturnozgodovinskem oddelku.

4.1 VARIANTA O - brez posega in investicije

Varianta O ohranja obstoječe stanje v Pokrajinskem muzeju Maribor. V njenem pregledu po posameznih področjih delovanja je razvidna sposobnost delovanja in hkrati opozorilo na objektivne pomanjkljivosti. Ta ocena bo z izbrano varianto posegov tudi kvalitativno primerljiva.

Za opis variante O imamo, že v tej fazi izdelave investicijske dokumentacije, na vpogled ključne dokumente za strokovno in odgovorno oceno. V nadaljevanju bomo po poglavjih predstavili značilnosti variante O.

PREDSTAVITEV VARIANTE O

Varianta O predstavlja stagnacijo v pogledu vsebinske, arhitekturne, konservatorske, gradbene in komunalno tehnične prenove objekta. Muzej bi v javnosti izgubil svoj pomen, njegovo delovanje bi bilo degradirano le še na okrnjeno delo zaposlenih. Grad kot historični objekt bi z vsemi pomanjkljivostmi intenzivno propadal in kot tak ogrozil podobo mesta kot celote. V podrobnejšem pregledu bi to pomenilo:

- I. Vsebinsko ohranjanje sedanjega stanja Pokrajinskega muzeja Maribor :
 - minimalni pogoji za razstavljanje muzejskega gradiva,
 - obstoječa stalna razstava bi izgubila ves strokovni in razstavni potencial in bi bila nezanimiva tako za javnost kot stroko,
 - priprava občasnih razstav, ki se odzivajo na aktualno dogajanje na prostoru zakonsko določene teritorialne matičnosti, bi bila skoncentrirana na neznatni površini muzeja,
 - gostujočih razstav v gradu ne bi bilo mogoče organizirati,
 - muzejskih depojev na lokaciji mestnega gradu, vsled poškodb konstrukcij, zaradi prisotnosti vlage, brez infrastrukturnih napeljav itd., ne bi bilo mogoče organizirati,
 - prenapolnjenost grajskih prostorov ne bi omogočala vpogleda javnosti v raznolikost prostorskih kvalitet gradu,
 - infrastrukturni standard ne bi zagotavljal uspešne oskrbe procesom raziskovalnega in drugega strokovnega dela zaposlenih,
 - konservatorsko-restavratorske delavnice ne bi pokrivalo oskrbe vseh vrst muzealij PMM,
 - križanje javnih in internih poti bi še naprej vnašalo prostorsko zmedo v organizacijo delovanja muzeja,
 - trženje strokovnega dela, obiski razstav in organizacija spremljajočih dejavnosti bi bili zmanjšani na minimum,
 - poslovni odnosi s centri muzejskih dejavnosti in centri znanstveno raziskovalnega dela ne bi omogočali enakopravnega sodelovanja,
 - ne bi bilo mogoče razviti ustrezne mreže muzejske dejavnosti na prostoru, na katerem opravlja po zakonodaji teritorialno matičnost,
 - brez centralne muzejske knjižnice in arhiva muzejskih gradiv ni mogoče kontaktirati s strokovno in ostalo javnostjo,
 - muzej bi bil prisiljen prenehati z zbiranjem premične kulturne dediščine.

- II. Varianta brez investicije v nujno statično prenovo objekta je v nasprotju z izdanim dokumentom ZAG-a. Z odlašanjem se stanje konstrukcij permanentno slabša, s tem pa tudi obči pogoji za shranjevanje muzealij in vodenje muzejskega programa,
 - statična in protipotresna sanacija nosilnih konstrukcij zahteva vgradnjo protipotresnih vezi,
 - prepereli materiali temeljnih konstrukcij in utrujeni materiali konstrukcij nosilnih zidov in stropov so vzrok razpokam in zmanjšani nosilnosti konstrukcij,
 - vlaga v objektu povzroča propadanje materialov konstrukcij in slabe prostorske pogoje bivanja,
 - lesene strešne konstrukcije so na vencih grajskega dvorišča preperle do nivoja izgube nosilnosti.

- III. Arhitekturna obnova objekta in prostorska organizacija muzeja sledita posegom rekonstrukcije in sanacije objekta. Če je ne izvajamo, ohranjamo stanje mešanja javnih in internih komunikacij, nepopolne zasnove prostorskih sklopov in vhodnega servisa muzeja, neuravnoteženo obremenjevanje baročnega stopnišča, zapravljanje možnosti učinkovite izrabe prostorov grajske kleti, bastije, grajskega dvorišča in grajske lože. Objekt je nedostopen za invalide.
- IV. Konservatorska prenova objekta je na celotnem objektu nujna. Posebno pomembna je obravnava baročnega stopnišča, kiparskih izdelkov, fresk, fasadnih vencev, notranjih in zunanjih štukatur, obrtniških detajlov itd.
- V. Inštalacije v gradu so zastarele in nezadostne. Večji del objekta je brez centralnega ogrevanja, zato ni mogoče celoletno razstavno delovanje muzeja. Pomanjkljivosti instalacijskih zasnov ne omogočajo izvedbe potrebnih meritev v razstavnih dvoranah in depojih muzeja, priključke za delovanje sistemov in aparatur, vzpostavitev enotne računalniške mreže objekta, kontrole pristopa, protivlomne in požarne varnosti, video kontrol in izvedbe novih komunalnih priključkov na mestno mrežo komunalnih vodov.
- VI. Komerzialna in poslovna politika je usmerjena na oddajanja prostorov muzeja v dolgoročni najem zunanjim uporabnikom. Trženje muzejskih uslug stagnira in je zgolj simbolično. Potenciali muzeja so v tem pogledu še posebno neizkoriščeni.

OPIS PROSTORSKIH SKLOPOV MUZEJA

Razstavna pot

Varianta O temelji na stanju preživete razstavne postavitve in ne omogoča zasnove organizirane muzejske poti. Obiskovalec je odvisen od vodiča, ki ga vodi od vhoda do izhoda in mu sproti tolmači razstavo. Prav to pa je v nasprotju s sodobno prakso ogledov muzeja, kjer se obiskovalcu omogoča popolnoma samostojno gibanje na razstavnih potih, kjer si informacije o razstavi in predmetih pridobiva sam po lastni izbiri. Pomembna lastnost razstavne poti je kontinuiran potek javne poti, kar varianta O tudi fizično ne omogoča.

Stalna razstava Pokrajinskega muzeja Maribor

Prenova stalne muzejske razstave, ki se nahaja v centralnem razstavnem traktu mezzanina, 1. nadstropja in v 1. nadstropju bastije, je povezana z rekonstrukcijo in statično sanacijo objekta, tehnično sanacijo prostorov in novo vsebinsko zasnovo razstavne postavitve. Razstavni trakti niso ogrevani in so v zimskem času za javnost zaprti. Varianta O, ki ohranja stanje brez izvedbe ustreznih instalacij, statične prenove in razstavne opreme, ne omogoča postavitve vsebinsko prenovljene stalne razstave. Drugače rečeno, muzej na tem pomembnem področju svojega delovanja prehaja iz aktivne razstavne dejavnosti v pasivno, zgolj depojsko oskrbo razstavnih predmetov v razstavišču. To je degradacija razstavne dejavnosti, kakor tudi razstavnih prostorov muzeja.

Grajsko dvorišče

Grajsko dvorišče je v kontekstu variante O brez vsakršnega pomena za dejavnost muzeja. Razen tega, da je neprimerno odlagališče spomenikov lapidarija kulturnozgodovinskega in arheološkega oddelka, muzeju ne prinaša prav ničesar od mnogih potencialov, ki jih ima. Odprt in komunalno neurejen prostor grajskega dvorišča z zaprto mrežo talnih odtokov in zato neustreznim odvodnjavanjem v njegovo notranjost, je grožnja fasadnim in temeljnim

zidovom, ki pospešeno propadajo zaradi vlage in posredno od tod ogrožajo obodne notranje prostore.

Grajsko dvorišče, z direktnim vhodom od zunaj, nakazuje možnosti organizacije prireditvev tako v muzejskem kot mestnem programu. Trenutno stanje ne omogoča omembe vrednih aktivnost, kar pomeni duhovno in materialno degradacijo prostora.

Baročno stopnišče in viteška dvorana

Baročno stopnišče z vhodnimi arkadami in viteška dvorana, kot enoten morfološki element gradu, še vedno služijo prireditvam, za katere pa lahko z vso odgovornostjo trdimo, da so svojevrstno nasilje nad izjemnim spomenikom. Vlaga v zidovih, propadanje originalnih kamnitih ograj in ogroženost določenih spomenikov, propadanje notranjih in fasadnih štukatur in problem lesene nosilne konstrukcije stropa viteške dvorane, ki ogroža stropne freske, zahteva takojšen strokovni sanacijski pristop.

Prireditveni program deluje brez organiziranega servisa vhoda obiskovalcev in brez servisa prireditvene dvorane. Baročno stopnišče ne prevzema vloge, ki bi jo kot komunikacijska znamenitost objekta moral. Ohranjanje stanja pomeni za stopnišče grožnjo intenzivnega propadanja in škodo z nepopravljivimi posledicami.

Vhod obiskovalcev v muzej

Javni vhod v razstavni trakt muzeja je po Varianti O vhod s stopnišča arkad mezanina, kar je za objekt gradu in organizacijo muzeja svojevrsten anahronizem. Ta vhod v hierarhiji grajskih vhodov ne zavzema niti vloge stranskega vhoda, v kontekstu organizacije muzeja pa izpričuje konfuznost in funkcionalno praznino. Vhod v muzej je med drugim tudi prostor vhodnega muzejskega servisa. Sedanji vhod, razen prodaje vstopnic in improvizirane muzejske trgovine, nima vhodnega servisa.

Baročno stopnišče s prostorskimi omejitvami za nove posege in kot spomeniško zaščiten objekt, ne omogoča organizacije vhodnega servisa za množično obiskovanje muzeja. Obstoječi vhod na južnem grajsku pročelju, s svojo navezavo na oba osrednja mestna trga, nakazuje odlično tipološko zasnovo organizacije glavnega vhoda obiskovalcev. Za organizacijo vhoda v obstoječem stanju, brez vhodnega servisa in povezave z ostalimi prostori muzeja pa ni primeren.

Stanje brez posega pomeni, da je muzej brez muzejskega vhoda in da to vlogo še naprej improvizirano prevzema arkadni vhod dvorane mezanina.

Bastija

Objekt bastije, razdeljen v dve etaži, služi v nadstropju razstavni dejavnosti, v pritličju pa kot depo muzealij. Sorazmerno zahtevna razstavna postavitev še vedno služi razstavnemu namenu, vendar pa so dobre prostorske lastnosti brez ustrezne varnostne infrastrukturne opreme. V pogledu statike (konstrukcijske razpoke zidov) so pomanjkljivosti nadstropne etaže očitne. Spodnja etaža bastije je veliko bolj kritična. Ekspertize pregleda konstrukcij in materialov prikazujejo stanje visoke rizičnosti in opozarjajo na vlago v preperelih nosilnih zidovih in konstrukcijske poškodbe objekta. Objekt je opremljen zgolj z elektriko, kar ne omogoča vzpostavitve varnostnih sistemov. Kot tak je za depoje muzealij povsem neprimeren, saj so nezaščiteni predmeti izpostavljeni sprotnemu propadanju. Sestavni del pritlične etaže je tudi del še neraziskanega in zasutega prostora, ki zavzema površino ene četrtine etaže.

Varianta brez posega samo podaljšuje kritično stanje. To pomeni blokado vseh dejavnosti, ki se trenutno odvijajo v bastiji in zastoj arheološke raziskave v jedru pritlične etaže.

V prostorskem pomenu se bastija navezuje na grajsko dvorišče, kar daje obema enotama velik potencial, vendar pa ga zatečeno stanje v ničemer ne izrablja.

Severna grajska zelenica

Severna grajska zelenica po varianti brez posega ne predstavlja za muzej nobene pridobitve. Ohranja značaj zelenice z vodnjakom, ki se naslanja na urbano zaledje mesta.

Uprava muzeja

Uprava muzeja je nepovezana enota prostorov zaposlenih uslužbencev muzeja. Varianta brez posega ohranja takšno stanje, kar vnaša zmedo s križanjem javnih in internih poti, dolge poti do posameznih delovnih prostorov, predvsem pa neurejenost le teh in ostalih prostorov skupnega pomena (knjižnica, slikarski depo, arhiv, ...) in dostopa na podstreho. Dobra lastnost sedanje uprave je zasnova vhoda, strnjenost osnovnih prostorov in stopnišče v mezanin, ki nakazuje možnost podaljšanja in s tem organizacijo skupnega komunikacijskega jedra uprave.

Delovni prostori kustosov so neustrezno organizirani saj se delovni proces kustosa odvija v enem prostoru.

Infrastrukturno je upravni trakt zasnovan brez sistema centralne kontrole, glede na ostale dele objekta pa ima urejen sistem centralnega ogrevanja, ki mu omogoča letoletno delovanje.

Depoji

Muzej potrebuje za svoje delovanje depoje, kjer bo varno, po zahtevah muzeološke stroke spravljeno muzejsko gradivo. Sedanji depoji, ki so locirani v kletni etaži in pritličju bastije so zaradi vlage v zidovih in brez najosnovnejše infrastrukturne opreme, za hrambo neprimerni. Varianta brez posega podaljšuje to stanje in pomeni, da je večja količina muzejskih gradiv, že v tej fazi, v depojih kritično ogrožena.

Muzej nima oglednih depojev, kjer bi bila javnosti na ogled postavljena določena količina muzealij.

Konservatorsko-restavratorske delavnice

Konservatorsko-restavratorske delavnice so tista enota muzeja, ki v varianti brez posega lahko opravijo le del opravilne odgovornosti. Prostor delavnic so bili nedavno uspešno prenovljeni in opremljeni z ustrezno opremo. Njihova pomanjkljivost se danes odraža v preskromni zasnovi prostorov za obdelavo različnih materialov.

Knjižnica muzeja

Muzej nima centralno organiziranega prostora za ureditev knjižnice. Knjižnično gradivo muzeja se nahaja na policah v delovnih prostorih strokovnih delavcev in uprave. Muzej potrebuje centralno knjižnico, ki bo organizirala hrambo knjižničnega gradiva na eni lokaciji. Kot takšna bi imela glede na bogata gradiva velik pomen za muzej in širšo strokovno javnost.

Kulturnozgodovinski oddelek – problematika kostumološkega gradiva

Zaradi popolne izrabe prostora je kostumološko gradivo ogroženo v pogledih zbiranja, konservacije, hranjenja, varovanja, zaščite in razstavljanja. Kostumološko gradivo se nahaja v klimatsko neurejenem prostoru in v neprimerni opremi. Ohranjanje tega stanja brez organiziranja tekstilne konservatorsko-restavratorske delavnice pomeni propadanje zbirke. Vse to kaže, da bo v bodoče potrebna občutna finančna podpora, da se bo to gradivo ohranjalo v neustreznih prostorih na sedanjem nivoju.

Depoji etnološkega in kulturnozgodovinskega oddelka v grajski kleti

Klimatski pogoji - relativna vlažnost v obstoječih depojih se giba med 80 - 90%, v poletnem času pa doseže celo 100%. Depo je brez infrastrukturne opreme in je vse, kar omogoča, zgolj streha nad glavo, kar pa je za osnovno opravljanje muzejske dejavnosti premalo. To spoznanje se potrjuje tudi v vlagi, prisotni v nosilnih zidovih in neprimernosti obokanih zidov za organizacijo depoja predmetov, ki so pretežno večjega formata. Vlaga, slaba izraba zanimivega historičnega prostora in natlačenost predmetov je problem, ki postaja nerešljiva uganka. Zaradi pomanjkanja prostora je pohištvo naloženo eno na drugo, kar je popolnoma nesprejemljivo.

Varovanje objekta

Muzej nima centralnega sistema varovanja in nadzora objekta, ki bi objekt varovali 24 ur dnevno. Nevarnost požara in vloma ogroža tako objekt kot razstavne predmete. Rizikoznost muzejskega delovanja je s tem dosegla tisto stopnjo, ko je treba potegniti odločne poteze in preseči zatečeno stanje.

POSLOVNA POLITIKA PMM - VARIANTA BREZ POSEGA

DEJAVNOSTI	DOHODEK V LETU 2001
Vstopnice razstavnih prireditvev	750 000 SIT
Publikacije	56 000 SIT
Replike	14 000 SIT
Strokovne usluge-mentorstvo	252 000 SIT
Usluge konservatorsko-restavratorskih delavnic	14 000 SIT
Oddajanje prostorov-dolgoročni najem	8 423 000 SIT
Oddajanje prostorov-enodnevnne prireditve	1 000 000 SIT
SKUPAJ	10 495 000 SIT

Rezultati obstoječega stanja govorijo o dejstvu, da muzej največ iztrži pri izrazito nemuzejski dejavnosti, klasičnem pogodbenem odnosu oddajanja nepremičnin in kaže zanemarljiv rezultat pri trženju razstavnih postavitev. Splošno prepričanje je, da muzej lahko z muzejsko dejavnostjo in ponudbo kulturnega pomena, večkratno preseže predstavljene rezultate. V ta namen pa bo potrebno ustrezno usposobiti primerne prostore za trženje kulturnih prireditvev, organizirati muzejsko trgovino, ki bo prevzela izvajanje prodajne politike muzeja in funkcionalno tehnično usposobiti vse subjekte strokovnega dela. V varianti O teh možnosti ni.

Oglaševanje in promocija

Nizko stanje fizičnih struktur objekta pomeni objektivno zaostajanje prostorskih, to je razstavnih dejavnosti muzeja. Zaradi tega je okrnjen oglaševalni in promocijski potencial, ki je osnova uspešnega poslovanja muzeja kot celote.

Prodaja vstopnic za ogled muzejskih razstav

Učinek prodaje vstopnic za ogled stalne razstave se, iz navedenih vzrokov, izteka. Pogoji za pripravo manjših razstav so minimalni in je vsako vlaganje večjih sredstev v občasne razstave vprašljivo. Gostujoče razstave širše vsebinske zasnove pa nimajo v obstoječem stanju muzejske zgradbe nobenih pogojev za realizacijo. Na tej osnovi je pričakovati, da se

bo prodaja vstopnic počasi izničila ali pa se bodo vstopnice prodajale le še simbolno za ogled ostankov razstave in kvalitet propadajočega objekta.

Založništvo in publikacije

Raziskovalno in publicistično delo strokovnih delavcev muzeja je na kakovostnem nivoju. Potrebno pa je poudariti, da je to plod subjektivne zavesti posameznikov v sicer ne najboljših pogojih dela. Za promocijo tega dela dejavnosti je potrebno razviti vzporedni servis trženja kulturnih in znanstvenih potencialov muzeja. Teh pa muzej, iz že opisanih vzrokov, na nivoju skupne tržne platforme, ne more postaviti.

Brez stalne razstave ni kataloga stalne razstave. Iz tega vzroka prisilno miruje še več pomembnih muzejskih projektov. Stanje brez posega pri pripravi razstavnega prostora in stalne razstave tega dejstva ne bo preseglo, zato se bo kataloško založniški mrk nadaljeval.

Muzejska trgovina

Muzej nima organizirane kvalitetene muzejske trgovine. Brez njene organizacije pod vodstvom muzeja ni pričakovati nikakršnega povečanja specifične muzejske ponudbe ali povečanega poslovnega učinka.

ZAKLJUČEK

V primerjavi z izbrano varianto posega, izpostavi varianta O vso razsežnost negativnih posledičnih razmerij. Te se odrazijo v zastoju vseh odločujočih dejavnikov, ki vplivajo tako na delovanje muzeja kakor na prenovo gradu – spomenika I. kategorije. Če k prenovi ne pristopimo, prav tako ne spoštujemo temeljnih opredelitev in ciljev Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur. List RS št. 7/99).

Varianta O je torej varianta brez investicije, zato so investicijski vložki enaki O.

4.2 VARIANTA 1 - z investicijo

Varianta 1 v celoti ustreza zahtevam za organizacijo sodobnega muzeja. Obravnava statično in protipotresno rekonstrukcijo objekta, novo zasnovo prostorskih sklopov in enot muzeja. Njena pridobitev so tudi nove uporabne površine muzeja.

Rekonstrukcija objekta bo zajela:

- sanacijo nosilnih konstrukcij,
- sanacijo temeljev in nosilnih sten zaradi vlage,
- protipotresno sanacijo konstrukcij,
- sanacijo in ojačitev stropnih konstrukcij,
- sanacijo lesene strešne konstrukcije,
- izvedbo statičnih vezi.

Prostorski sklopi muzeja in opis posegov:

- muzejsko dvorišče (386 m²) s stekleno streho postane osrednja prireditvena in razstavna dvorana muzeja. V njej bo prostor za stalno razstavo arheoloških gradiv velikega formata-antični lapidarij.
- pokrito zunanje razstavišče v severnem atriju muzeja (151 m²) za postavitve urbanih spomenikov mesta in srednjeveškega lapidarija,
- nov vhod obiskovalcev z Grajskega trga ustvari popolno organizacijo vhodnega servisa,
- uprava muzeja s pisarnami vodstva in skupnih služb, strokovnih delavcev, knjižnico, arhivom,
- razstavne dvorane, ki jih smiselno povezuje razstavna pot;
- depoji in ogledni depoji na mestih kjer zagotavljajo optimalne pogoje za hrambo in obdelavo muzejskih gradiv,
- konservatorsko-restavratorski oddelek z dopolnjenim obsegom delavniških vsebin,
- centralni sistem varovanja in nadzora,
- koncept vsebinske prenovе PMM z oblikovanjem muzejske poti kot hrbtenice razstavnih postavitvev muzeja in muzejskih programov,
- celovita infrastrukturna zasnova vključno s centralnim sistemom varnosti in varovanja ter ogrevanja,
- muzejske predmete, za katere velja, da jih je v objektu gradu neracionalno postaviti v depojsko postavitvev zaradi njihove velikosti, bo potrebno preseliti na primerno lokacijo izven objekta,
- muzejska pedagoška delavnica.

Značilnosti variante 1:

Ta varianta je v vseh pogledih najracionalnejša, saj obravnava celostno obnovo, rekonstrukcijo in adaptacijo gradu in muzeja, z upoštevanjem hkratne statične rekonstrukcije objekta in celotne vsebinske prenovе muzeja.

Maksimalna kvadratura razstavnih površin muzeja je 3745 m², racionalno organiziranih depojev v mestnem gradu pa je na površini 427 m².

V stroške variante 1 niso zajeti stroški:

- za potrebne depojev na novi lokaciji v izmeri od 1600m² do 2100m²,
- stroški selitve in organizacije kostumološkega oddelka na samostojni dislocirani lokaciji s konservatorsko-restavratorsko delavnico za tekstil (ker te lokacije in prostori niso dokončno definirani).

Predvideni stroški investicije na osnovi variante 1 znašajo: 887. 111. 500, 00 SIT.

5. ANALIZA ZAPOSLENIH PO POSAMEZNIH VARIANTAH

DELOVNO MESTO	VARIANTA 0 (brez investicije)	VARIANTA 1 (izbrana investicija)
UPRAVA:		
Direktor	1	1
Računovodja	1	1
Tajnica	0	1
Stiki z javnostmi	0	1
KUSTOSI:		
Kustos etnolog	1	1
Kustos arheolog	1	1
Kustos zgodovinar	1	1
Kustos umetnostni zgodovinar	1	2
Kustos kostumske zbirke	1	1
Kustos za tehniško dediščino	1	1 (do rešitve statusa tehniške dediščine)
Kustos za teritorialno matičnost	0	1
PEDAGOŠKA SLUŽBA:		
Pedagog	1/2 (1/2 knjižničar)	1
Vodič	0	1
KONSERVATORJI- RESTAVRATORJI:		
Konservator-restavrator	1	1
Kons.-restavr. sodelavec	0	1
Kons.-restavr. tehnik	1	3
DOKUMENTACIJSKA SLUŽBA:		
Dokumentalist – računalničar	0	1
Dokumentalist – risar	0	1
KNJIŽNICA:		
Knjižničar	1/2 (1/2 pedagog)	1
TEHNIČNA SLUŽBA:		
Receptor	0	1
Varnostnik	0	1
Čuvaj	0	2
Vzdrževalec	1	1
Čistilka	3	3
Hišnik	1	1
SKUPAJ	17	31

Zgornja preglednica prikazuje število zaposlenih po varianti 0 in varianti 1.

Varianta 0 ne predvideva novih zaposlitev, število zaposlenih ostane 17.

Za organizacijo dela po varianti 1 je predvidena zaposlitev 14 novih kadrov. Realizacija predvidenih novih zaposlitev bo možna postopno, v skladu s finančnimi možnostmi in odločitvami financerja redne dejavnosti muzeja. Trenutno je to Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Prav tako je potrebna nova notranja organizacija oddelkov in delovnih mest.

Muzej, glede na potrebe in ostale muzeje, ne zaposluje dokumentalista, risarja, fotografa, muzejskega čuvaja, računalničarja. Za restavriranje vseh muzealij skrbita zgolj dva konservatorja-restavratorja, v kulturnozgodovinskem oddelku skrbi za vse zbirke ena kustodinja (razen kostumske in zbirke orožja), kustos pedagog hkrati opravlja delo muzejskega knjižničarja, vodi hemeroteko in dokumentacijo občasnih razstav. Vprašanje trženja muzejskih dejavnosti in uslug je povezano s potrebo po zagotovitvi lastnih sredstev in razbremenjevanjem proračuna. Delo na tem področju lahko opravlja strokovnjak z dobrim poznavanjem trženja kulturnih, umetniških in znanstvenih potencialov muzeja. Enako velja za celoten izhodni informativni sistem s katerim muzej obvešča javnost o svojem delovanju. Oblikovanje portala internetnih informacij in stalna prisotnost na medmrežju zahteva redno delovno prisotnost strokovnjaka računalničarja. Njegovo delo se razširi še na vzdrževaje notranjega računalniškega omrežja.

Brez redne dodatne zaposlitve muzej nima zagotovljenih pogojev za kvalitetno delo v prihodnje.

Pregled zaposlenih v Pokrajinskem muzeju po kvalifikacijski strukturi za varianto 0 in varianto 1:

stopnja izobrazbe	število zaposlenih po varianti 0	število novo zaposlenih po varianti 1	skupno število zaposlenih po varianti 1
VII.- visoka	9	7	16
VI. - višja	2	1	3
V. - srednja	1	3	4
III. - IV. stopnja	2	0	2
II. stopnja	3	3	6
skupaj	17	14	31

Navedeni podatki se nanašajo samo na redno zaposlene kadre v muzeju.

Osebni dohodki so financirani iz sredstev Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

6. TERMINSKI PLAN REALIZACIJE IZBRANE VARIANTE

6.1 TERMINSKI PLAN IZVEDBE INVESTICIJE

AKTIVNOSTI	TERMIN
PGD projekt	predan junija 2001
Soglasja k PGD projektu	pridobljena avgusta 2001
Pridobitev sklepov o sofinanciranju	september 2002
Pridobitev gradbenega dovoljenja	november 2002
PZI projekt in delitev na faze: - <u>1. faza gradnje</u> : bastija, uprava, zunanji lapidarij na S strani objekta, priključitev S trakta na sistem mestnega napajanja - <u>2. faza gradnje</u> : Z trakt objekta s stolpom, kapela, baročno stopnišče, priključitev Z trakta na sistem mestnega napajanja, J trakt objekta-vhod v muzej, - <u>3 faza gradnje</u> : V trakt-loggia in grajsko dvorišče, streha dvorišča	oktober 2002
PZR projekt za posamezne faze gradnje	januar 2003
Javni razpis za izbiro izvajalca	marec 2003
Pričetek gradnje: - 1. faza - 2. faza - 3. faza	2004- 2005 2005 - 2006 2006 - 2007
Zaključek gradbenega dela investicije	2006
Zaključek gradnje in ureditev okolice	2006
Načrt za opremo objekta	marec 2003
Javni razpis za opremo	maj 2003
Izvedba in montaža opreme: - 1. faza - 2. faza - 3. faza	2005 2006 2007
Zaključek investicije opreme objekta	2007
Otvoritev prenovljenega objekta	2007

6.2 OPREDELITEV FAZNOSTI GRADNJE

I. FAZA: SEVERNI DEL GRAJSKEGA KOMPLEKSA

	BASTIJA	UPRAVA	ZUNANJI Lapidarij
Klet	- 0	- preboj iz grajskega dvorišča - vhod iz grajskega dvorišča - sanacija vlage - obnova konstrukcij - energetski vodi - dvigalo - finalna dela	- 0
Visoka klet Nivo depoja pod razstavno dvorano mezzanina	- 0	- preboj iz grajskega dvorišča - vhod iz grajskega dvorišča s povezovalnimi stopnicami iz grajskega dvorišča - sanacija vlage - obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela	- 0
Pritličje Nivo dvorišča in arkad baročnega stopnišča	- 0	- 0	- izgradnja novega objekta v celoti
Visoko pritličje	- arheološke raziskave - sanacija vlage - obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - prekinitev kletne povezave	- sanacija vlage - obnova konstrukcij - dve stopniščni jedri - energetski vodi - dvigalo - finalna dela	- 0
Mezzanin	- 0	- 0	- 0
I. nadstropje	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela	- obnova konstrukcij - dve stopniščni jedri - energetski vodi - finalna dela	- 0
Podstreha	- obnova konstrukcij - AB venec zidov - kritina in odtoki	- obnova konstrukcij - novo stopniščno jedro - energetski vodi - finalna dela	- 0
Visoka podstreha stolp upravnega trakta	- obnova konstrukcij - AB venec zidov - kritina in odtoki	- obnova konstrukcij - AB venec zidov - kritina in odtoki	- 0

I.A FAZA: POSTAVITEV STALNE RAZSTAVE V OBOVNOVLJENEM DELU GRADU

II. FAZA: ZAHODNI IN JUŽNI DEL GRAJSKEGA KOMPLEKSA

	BAROČNO STOPNIŠČE	RAZSTAVNI TRAKT	JUŽNI TRAKT- VHOD V MUZEJ
Klet	- 0	- 0	- 0
Visoka klet Nivo depoja pod razstavno dvorano mezzanina	- sanacija vlage - obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- sanacija vlage - obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- 0
Pritličje Nivo dvorišča in arkad baročnega stopnišča	- sanacija vlage - obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- sanacija vlage - obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- sanacija vlage - obnova konstrukcij - vhod obiskovalcev - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU
Visoko pritličje	- 0	- 0	- 0
Mezzanin	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU
I. nadstropje	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU
Podstreha	- obnova konstrukcij - AB venec zidov - kritina in odtoki - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- obnova konstrukcij - AB venec zidov - kritina in odtoki - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- obnova konstrukcij - AB venec zidov - kritina in odtoki - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU
Visoka podstreha stolp upravnega trakta	- 0	- Grajski stolp - obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- 0

II.A FAZA: POSTAVITEV STALNE RAZSTAVE IN DISLOKACIJA KOSTUMOLOŠKEGA ODDELKA

III. FAZA: VZHODNI GRAJSKI KOMPLEKS

	GRAJSKA LOŽA	GRAJSKO DVORIŠČE
Klet	- 0	- 0
Visoka klet Nivo depoja pod razstavno dvorano mezzanina	- 0	- 0
Pritličje Nivo dvorišča in arkad baročnega stopnišča	- sanacija vlage - obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- sanacija vlage - obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU
Visoko pritličje	- 0	- 0
Mezzanin	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- obnova konstrukcij - prehod v mezzaninu - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU
I. nadstropje	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- obnova konstrukcij - energetski vodi - finalna dela - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU
Podstreha	- obnova konstrukcij - AB venec zidov - kritina in odtoki - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU	- AB venec zidov - nova strešna konstrukcija - steklena kritina in odtoki - KONSERVATORSKA DELA PO POSEBNEM PROGRAMU
Visoka podstreha stolp upravnega trakta	- 0	- 0

III.A FAZA: POSTAVITEV STALNE RAZSTAVE IN OGLEDNIH DEPOJEV

7. OKVIRNA FINANČNA KONSTRUKCIJA ZA IZBRANO VARIANTO

Predvidena vrednost investicije na osnovi Variante 1 znaša 887.111.500,00 SIT.

Nameravano investicijo bodo investirali:

1. Mestna občina Maribor,
2. RS, Ministrstvo za kulturo,
3. Pokrajinski muzej Maribor.

Predvidena dinamika financiranja in sofinancerski deleži po stalnih cenah iz junija 2001 v SIT za Varianto 1.

LETO	PRORAČUN MESTNE OBČINE MARIBOR	PRORAČUN REPUBLIKE SLOVENIJE*	SREDSTVA UPRAVLJALCA	SKUPAJ	%
do 2001	0	0	22.018.900	22.018.900	2,48
2002	5.200.000	0	1.190.675	6.390.675	0,72
2003	203.520.400	50.880.100	0	254.400.500	28,69
2004	257.581.040	64.395.260	0	321.976.300	36,29
2005	206.480.400	51.620.100	0	258.100.500	29,09
2006	19.379.700	4.844.925	0	24.224.625	2,73
skupaj	692.161.540	171.740.385	23.209.575	887.111.500	100

*V tabeli je navedeno 20% sofinanciranje države. To je trenutno maksimalen možen znesek sofinanciranja investicij v občinah za Mestno občino Maribor po merilih iz Zakona o financiranju občin. Ker obravnavamo kulturni spomenik, je možno 50% sofinanciranje iz proračuna Republike Slovenije. Procent sofinanciranja države še ni dogovorjen.

8. IZRAČUN FINANČNIH IN EKONOMSKIH KAZALCEV

POSLOVNA POLITIKA PMM

Izbrana varianta se v poslovno komercialni politiki odraža v široki dejavnosti muzeja v vseh muzejskih oddelkih. Navezuje se na trženje vseh tistih muzejskih storitev, ki so v zgradbi sodobnega muzeja predmet poslovanja in trženja. Za trženje uslug muzeja je pomembno obveščanje javnosti o vrstah in oblikah dejavnosti in poslovnih ponudbah.

Muzejska poslovna ponudba se uvršča v polje poslovne ponudbe kulturno umetniških stvaritev in dejavnosti. S tem zavzema posebno vlogo v poslovni ponudbi mesta. Za to vlogo je muzej usposobljen in v njej prepoznava svojo priložnost poslanstva in posredovanja kulturnih dobrin in ozaveščanja javnosti.

Ponudba po tej varianti zadeva trženje razstavnih postavitev, avtorskega dela, strokovnih in intelektualnih storitev, publikacij, replik muzejskih predmetov, najmanj prostorov za organizacijo priložnostnih prireditev in svečanosti, oddajanje prostorov (muzejska kavarna), itd.

Muzejska trgovina je sestavni del poslovnega programa muzeja. Njena dejavnost je povezana s posredovanjem muzejskih tržnih predmetov javnosti. Predmeti, ki bodo nastajali pod avtorskim naslovom muzeja, se bodo, glede na pomen za javnost, tržili tudi v drugih sorodnih prodajnih mrežah (knjižarne, galerije, itd). Na enak način bo muzejska trgovina prevzemala del prodajnega programa od zunanjih ponudnikov.

Pomembno mesto v ustvarjanju poslovnega rezultata zavzema trženje terensko operativnih potencialov muzeja. Le ta se navezuje na vse oddelke muzeja in konservatorsko-restavratorske delavnice. Razvojne potrebe družbe nalagajo institucijam kulturnega pomena zakonsko opredeljene zadolžitve delovanja, kakor tudi priložnostne, ki se pojavljajo s posameznimi razvojnimi programi (avtoceste in arheološke raziskave bodočih tras, novogradnje na historično opredeljenih lokacijah, itd). Rezultati teh raziskav prinašajo muzeju, ob neposrednem finančnem učinku, svež muzejski material za vsestransko raziskavo in razstavljanje.

Oglaševanje in promocija

Izhodne informacije o dejavnosti, poslanstvu in poslovnih usmeritvah muzeja so osnova za seznanjanje in približanje javnosti muzeju. Zato je pomembno, da so informacije za javnost pripravljene strokovno in profesionalno, da so vsestransko dokumentirane, izdelane s sodobno tehnologijo in prenosljive v vse aktualne medije. Polje informacij se ne osredotoča le na pasivno branje, temveč zahteva globino informativnega zaledja, ki naslovnika aktivno popelje v informativno raziskavo. To zaledje informacijam danes, bolj kot drugi mediji, zagotavlja internet. Njegova neskončna zmogljivost, razširjenost in tehnološka opremljenost, so velika priložnost prav za centre kulturne produkcije, kjer je vsestranska informativna baza sploh temeljni pogoj za celovito informacijo. Pripravo internetnih strani bo, na osnovi vsebinskih izhodišč, vsakodnevno pripravljala in aktualizirala strokovno usposobljen uslužbenec muzeja. Ob internetu pa se pojavljajo tudi vsi ostali mediji z vso svojo specifikom in potenco. Izhodne informacije in obveščanje javnosti o delovanju in programskih usmeritvah muzeja posreduje:

- portal internetnega oglaševanja, ki je najpomembnejši posrednik celovitih, dnevno obnavljajočih informacij o delovanju muzeja na vseh nivojih svojega delovanja,
- v osrednjih časnikih dnevne predstavitve programa dejavnosti,
- redna (tedenska) kolumna v osrednjem dnevniku s podrobnejšo predstavitvijo posamezne dejavnosti muzeja, razstave, posameznega predmeta, osebe, dogodka,
- različne promocijske predstavitve v povezavi s pomembnim dogodkom iz zakladnice muzeja,
- priznanje za muzejsko delo meseca, bi po posredovanju muzejev izbirala žirija neodvisnih strokovnjakov,
- priznanje muzeja za posebne dosežke v stroki, kjer bi muzej s spominsko plaketo seznanil javnost s posebno pomembnim dosežkom na področju muzealstva.

NAČIN PROMOCIJE	PRIPRAVLJALEC		MEDIJ OBJAVE	D ¹	T ²	M ³	L ⁴
Portal informacij	muzej		Internet	*			
Program dejavnosti	muzej		Internet, radio, časopisi	*			
Redne predstavitve	muzej	zunanj	Kolumna v časniku		*		
Jubilejne predstavitve	muzej	zunanj	TV, radio, časopisi				
Muzejsko delo meseca		zunanj	TV, radio, časopisi			*	
Plaketa muzeja	muzej	zunanj	TV, radio, časopisi				*

Prodaja vstopnic za ogled muzejskih razstav

Vstopnice muzejskih ogledov se navezujejo na ogled razstavnih postavitev. V številu prodanih vstopnic se odčitava poslovna uspešnost muzeja. Vstopnice so vezni člen med obiskovalci in muzejem in prav je, da se v njih preseže zgolj prodajni odnos. Možnosti je veliko, vsekakor pa je potrebno določeno število vstopnic uporabiti kot nagrado določenim krogom obiskovalcev. To bi naj veljalo tako za stalno razstavo kakor tudi ostali razstavnimi in prireditveni program.

Vstopnice kulturnih in podobnih prireditev, ki so organizirane v sklopu muzeja se posredujejo izključno v okviru utečene prodajne mreže muzeja. S tem muzej kontrolira dogajanje v prostorih javnega programa, tako po številu obiskovalcev, ki je pomemben statistični podatek, kakor po njihovem vedenju.

Nadvse primeren način opozarjanja poslanstva muzeja v javnosti so tudi darilni paketi vstopnic v humanitarne namene. Prednost pri tem naj imajo hendikepirani člani družbe, saj so za njih muzeji priložnost srečanja z zgodovino in visoko kulturo, ki s svojo poučevalno potenco krepi zavest, vliva upanje in optimizem.

Prodaja vstopnic se vrši v neposredni ponudbi na lokaciji muzeja, v dislociranih centrih, posreduje po pošti, preko interneta itd. in se vselej odvija pod okriljem muzeja.

- redna prodaja vstopnic za ogled stalne razstave,
- prodaja vstopnic gostujočih razstav,
- prodaja vstopnic za kulturne in družabne prireditve v prostorih muzeja,
- abonentski paketi zainteresirane javnosti in sponzorjev,
- vstopnice v dobrodelne namene,
- mesečno žrebanje vstopnic in podobne akcije reklamnega pomena.

VSTOPNICE	število prodanih vstopnic	dohodek
stalna razstava	40 000	20.000.000 SIT
občasne razstave	5 000	2.500.000 SIT
gostujoče razstave	60 000	60.000.000 SIT
AP ⁵ razstav	2 500	2.500.000 SIT
darilni paketi razstav	500	0
AP muzejskih prireditev	4 000	4.000.000 SIT
darilni paketi prireditev	200	0
SKUPAJ		89.000.000 SIT

¹ dnevno

² tedensko

³ mesečno

⁴ letno

⁵ abonmajski paketi

Založništvo in publikacije

Pisna in grafična gradiva pojasnjujejo muzejske dejavnosti na vseh nivojih njegovega delovanja. Velik delež teh gradiv pripravijo strokovni delavci muzeja, določen delež pa v sodelovanju z zunanjimi institucijami in posamezniki.

Katalog stalne razstave je skupno delo kustosov in ostalih sodelavcev muzeja in je eden najpomembnejših dokumentov iz produkcije muzeja. Njegov pomen se, kot vir in duh časa, ohranja tudi po poteku rastave. Zelo pomembni so tudi katalogi oddelkov, ki pa se osredotočajo predvsem na celovito dokumentiran seznam predmetov oddelka. Njihova slikovna dokumentiranost in tekstualna obrazložitev so pomemben dokument za vpogled v nerazstavljeno gradivo muzeja. Razen kataloških obdelav gradiva se ostala strokovna dognanja publicirajo enkrat letno v periodični publikaciji, pri čemer se povabijo k sodelovanju s svojimi prispevki tudi zunanji avtorji. Svoje vsakoletno delo muzej objavi v javnosti namenjenem letnem poročilu.

Katalog muzejske trgovine zapolnjuje informacije prodajno komercialne ponudbe muzeja. Ker je muzej kulturna ustanova, ki v muzejski trgovini trži tudi kopije predmetov iz lastnih zbirk, je katalog tudi svojevrsten dokument idejne naravnosti, ter sposobnosti in organiziranosti muzeja za izdelavo replik v določenem času.

Kataloško gradivo muzeja je baza informacij, ki jih muzej prenaša v svoj portal na internetu. Jedro teh informacij zbrano v mesečniku, pa natančno dokumentira vsa področja delovanja, ki jim je muzej namenil posebno pozornost in na ta način aktivno soizgrajeval svoje kulturno in strokovno poslanstvo v družbi.

Strokovna literatura iz produkcije strokovnih delavcev muzeja in njihovih zunanjih sodelavcev obravnava široko polje strokovnega dela v muzeju. Ta dejavnost zavzema vrh področja publikacij, ustvarja pogoje strokovnega in medinstitucionalnega sodelovanja in krepi podobo muzeja v strokovni javnosti.

- katalog stalne razstave,
- katalogi občasnih razstav,
- katalogi oddelkov muzeja in predstavitev gradiva iz depojev,
- periodična publikacija (1x letno),
- letno poročilo,
- izdaja mesečnega glasila, povzetkov najpomembnejših poročil z interneta, aktualne novice in ostale novice, oglaševanje sponzorjev,
- knjige o muzeju, njegovih zbirkah, predmetih, zaslužnih posameznikih, itd.
- prevodi strokovne literature.

VRSTA PUBLIKACIJE	AVTORSTVO		POSREDOVANO V		DOHODEK v€SIT / leto
	muzej	drugi	muzejski trgovini	knjigarnah	
katalog stalne razstave	muzej	drugi	muzejski trgovini	knjigarnah	2.000.000
kat. občasnih razstav	muzej	drugi	muzejski trgovini	knjigarnah	4.000.000
katalogi oddelkov	muzej		muzejski trgovini		2.000.000
katalog muz. trgovine	muzej	drugi	muzejski trgovini		0
periodična publikacija	muzej	drugi			500.000
letno poročilo	muzej		muzejski trgovini	knjigarnah	0
mesečno glasilo	muzej		muzejski trgovini	knjigarnah	1.500.000
ostala literature		drugi	muzejski trgovini		1.500.000
vodiči	muzej	drugi	muzejski trgovini	knjigarnah	500.000
SKUPAJ					12.000.000

ODDAJANJE PROSTOROV ZA PRIREDITVE ZUNANJIM UPORABNIKOM

Oddajanje dela primernih in usposobljenih prostorov muzeja za organiziranje svečanih, kulturnih, poslovnih, političnih in družabnih prireditev, organiziranje kongresnih dejavnosti, simpozijev, reklamnih predstavitev gospodarstva, javnih ustanov, posameznikov, itd. Za izvajanje dejavnosti so primerni prostori, ki so enostavno dostopni, ne motijo utečene dejavnosti muzeja, imajo urejen in organiziran spremljajoči servis obiskovalcev. Muzejska politika vključuje tiste gostujoče dejavnosti, ki po svoji vsebini in načinu izvajanja ne ogrožajo objekta gradu kot kulturnega spomenika, muzeja kot inštitucije, muzejske opreme, muzealij in muzejskega delovnega procesa.

Infrastrukturalna oprema prostorov namenjenih poslovni politiki prireditev omogoča priključitev različnih aparatov in opreme za vodenje različnega programa.

A. 1. sklop prostorov:

Baročno stopnišče, viteška dvorana, grajska loža

Viteška dvorana (210 m²) je z baročnim stopniščem in lastnim vhodom samostojen, enotno povezan element grajske arhitekture. To ji daje možnosti organiziranja prireditvenih programov tudi med izvajanjem muzejskega programa.

V povezavi z viteško dvorano je nova pridobitev arkadno zasteklen in enotno klimatiziran prostor grajske lože (375 m²). Razstavnici predmeti postavljeni v loži se preselijo v paviljon lapidarija na severni grajski zelenici. V tem sklopu se odpirajo možnosti organiziranja:

- večjih gostujočih razstav - grajska loža,
- glasbenih prireditev komornih zasedb z uvedbo abonmaja večernih koncertov in matinej,
- organiziranje svečanih sprejemov na mestnem in državnem nivoju,
- simpoziji, kongresi,
- kinoprojekcije posebnega kulturnega pomena.

Viteška dvorana 210 m ² grajska loža 375 m ²	Vrednost najema / dan	dni/leto	št. vstopnic	Dohodek / leto
Kino predstava	100 000,00 SIT	40		4.000.000 SIT
Komorni koncerti	100 000,00 SIT	30		3.000.000 SIT
Sprejemi	200 000,00 SIT	10		2.000.000 SIT
Simpozij	250 000,00 SIT	12		3.000.000 SIT
SKUPAJ				12.000.000 SIT

B. 2. sklop prostorov :

Dvorana grajskega dvorišča

Dvorana grajskega dvorišča je večnamenska dvorana in lahko služi več dejavnostim hkrati. Po površini in vgrajeni opremi skrbi za utečen muzejski program - začetek muzejske poti in razstavišče antičnega lapidarija, z dodatno opremo pa omogoča izvedbo prireditev kulturnega, izobraževalnega, poslovnega, strokovnega, promocijskega in drugega programa. Dvorana je, zaradi svoje prostornosti, še posebno primerna za promocijo gospodarstva s predstavitvijo zahtevnejših izdelkov različnih velikosti in volumnov, v njej se s cca 400 sedeži lahko uspešno izvede različne kongresne prireditve.

Vhod v dvorano je neposredno iz Grajskega trga, na dvorano se navezuje ves potreben servis obiskovalcev. Urnik prireditev se koordinira glede na ostalo dogajanje muzeja.

Iskazuje se, da so ponedeljki, dnevi ko so muzeji za javnost zaprti, primerni dnevi za organizacijo večjih in zahtevnejših prireditvev.

Dvorana grajskega dvorišča 400 m ²	Vrednost najema / dan	Število dni / leto	Dohodek / leto
prireditve, promocije, razstave	500.000 SIT	20	10.000.000 SIT

C. 3. sklop prostorov:

Razstavni paviljon lapidarija na severni grajski zelenici

Severna grajska zelenica je nov razstavni prostor PMM. Zaprt prostor mu daje zanimivo prireditveno okolje-zelenica (210 m²) med obodnim, ob ulici potekajočim, steklenim paviljonom (105 m²) z zbirko kulturnozgodovinskega lapidarija in grajskim objektom. Izbrano programsko dogajanje se lahko odvija na prostem ali pa v paviljonu. Obstoječi kamniti vodnjak v sredini atrija se ohranja. Vhod na prizorišče severnega atrija je lahko iz ulice in se med prireditvami ne navezuje na grajski objekt. Razstavišče in prizorišče sta brez spremljajočega servisa razen v primerih, ko je za izvedbo programa to potrebno. V tem primeru se severni atrij navezuje na servis velike dvorane notranjega atrija. Prilagojen program omogoča izvedbo:

- programov, ki komunicirajo z urbanim okoljem mesta,
- krajših literarnih in glasbenih recitalov (razstavišče z atrijem),
- manjših likovnih razstav - fotografija.

Razstavni paviljon lapidarija 150 m ²	Vrednost najema / dan	Število dni / leto	Dohodek / leto
prireditve,	100.000 SIT	20	2.000.000 SIT
razstave,	50.000 SIT	20	1.000.000 SIT
promocije,	150.000 SIT	25	3.000.000 SIT
SKUPAJ			6.000.000 SIT

D. 4. sklop prostorov :

Kavarna muzeja

Kavarna muzeja se nahaja v pritlični etaži bastije in je edini prostor, ki ga bo muzej oddal zunanjemu najemniku v reden najem. Vhod v kavarno je s Trga svobode za mestne obiskovalce, za obiskovalce muzeja pa z grajskega dvorišča, kjer bo možna ureditev kavarniškega strežnega platoja za nekaj miz. Kavarna bo od razstavišča bastije ločena s stekleno pregradno steno. Kavarna ima za zunanje obiskovalce organiziran lastni sanitarni servis.

Kavarna se bo lahko s svojim programom vključevala v program grajskih in muzejskih prireditvev.

	dolgoročni najem	mesečna najemnina	letna najemnina
kavarna muzeja		500.000 SIT	6.000.000 SIT

E. 5. sklop prostorov :

Mestni muzejski programi

Prostori mestnih muzejskih dejavnosti se odvijajo v vzhodnem pritličnem traktu ob Trgu svobode. Določeni in fleksibilni programi dajejo trgu specifični pomen. Na trg prenašajo dopolnitve programskega dogajanja. S tem vključijo mestno okolje trga in privabijo večje število ljudi. Primerni programi:

- muzejske delavnice, ki predstavljajo posamezne oddelke muzeja, obravnavajo šege in navade iz preteklosti, itd.,
- razstave,
- promocijske prireditve večjih razsežnosti v povezavi z dvorano grajskega dvorišča in mestnimi trgi,
- predstavitev zasebnih zbirk (iz naslova teritorialne matičnosti),
- izobraževalne dejavnosti.

Muzejska trgovina

Poslovni program muzejske trgovine vodi vodstvo muzeja in ga koordinira z dejavnostmi vseh oddelkov muzeja. Prodajni predmeti bodo obogatili kulturno ponudbo in na specifičen način izražali delo muzeja. Prodajni predmeti so zasnovani na spominskem in umetniškem potencialu, kot replike muzejskih predmetov. Prav je, da se ob simbolnem pomenu predmetov izraža tudi njihov uporabni namen.

Manjše serije replik se izdelajo v delavnicah konservatorsko-restavratorskega oddelka, večje serije bodo izdelali zunanji sodelavci.

PRODAJNI PREDMETI	ŠTEVILO PREDMETOV	DOHODEK / leto
replike predmetov muzeja	2000	3.000.000 SIT
literatura	1000	2.000.000 SIT
nakit	300	1.000.000 SIT
manjši uporabni predmeti	500	1.000.000 SIT
tekstilni izdelki z obeležji muzeja	700	2.000.000 SIT
otroški didaktični predmeti	300	500.000 SIT
razglednice, plakati, koledarji	1000	500.000 SIT
SKUPAJ		10.000.000 SIT

Tabela pričakovanega celotnega dohodka po zaključeni investiciji

NAČIN TRŽENJA ali PRIDOBIVANJA SREDSTEV	DOHODEK / leto
razstavna dejavnost	89.000.000 SIT
založništvo	12.000.000 SIT
muzejska trgovina	6.000.000 SIT
oddajanje prostorov	34.000.000 SIT
SKUPAJ	141.000.000 SIT

9. ANALIZA OBČUTLJIVOSTI IZBRANE VARIANTE

Tabela prikazuje primerjavo med današnjimi prihodki in prihodki, ki jih pričakujemo in so realno možni po investiciji. Muzej se kot javni zavod financira iz javnih financ. To dejstvo se tudi po investiciji ne spremeni, vendar pa s posegom z izbrano varianto Pokrajinski muzej Maribor pridobi neprimerno večje možnosti za pridobivanje lastnih sredstev. Ta sredstva zagotavljajo, tako kot že sedaj, občutno povečanje uslug in storitev muzeja prav na področju, ki ga javno financiranje omogoča šele z daljšimi napovedmi investicij - ad hoc razstave z aktualno tematiko, strokovna srečanja, strokovne ekskurzije, strokovna predavanja...

NAČIN TRŽENJA / PRIDOBIVANJA SREDSTEV	DOHODEK LETA 2001	PRIČAKOVAN DOHODEK PO INVESTICIJI	RAZLIKA V %
PRIHODKI IZ JAVNIH FINANC:			
1. Prihodki Ministrstva za kulturo	86.492.072,00	100.000.000	
2. Prihodki Mestne občine Maribor	10.248.725,99	12.000.000	
3. Prihodki Zavoda za zaposlovanje	8.775.520,53	10.000.000	
skupaj	105.516.318,52	122.000.000	+ 15,62
LASTNI PRIHODKI:			
- Prihodki od najemnin	9.691.189,45		
- Prihodki od vstopnin	750.200,00		
- Prihodki od prodaje blaga	80.617,27		
- Prihodki od konserviranja-restavriranja	14.500,00		
- Prihodki od sponzorstva	312.605,04		
- Prihodki od mentorstva	276.000,00		
- Prihodki od donacij	4.719.220,93		
- Prihodki od promocij	0		
- Prihodki od prireditelj	0		
- Prihodki od sprejemov	0		
- Prihodki od tečajev in izobraževanja	0		
skupaj	15.844.332,69	141.000.000	+ 789,90
PRIHODKI OD FINANCIRANJA	408.979,71	2.000.000	+ 389,02
IZREDNI PRIHODKI	502.766,23	2.000.000	+ 297,79
PRIHODKI SKUPAJ	122.272.397,15	267.000.000	+ 118,36

Tveganja:

Glede na financiranje PMM s strani državnega in občinskega proračuna, investicija ne izkazuje finančnih tveganj.

Za uspešno delovanje muzeja je pogoj uspešna programska dejavnost muzeja, ki pa je posledično pogojena tudi s prostorom dejavnosti. Če ne pride do investicije bo objekt naprej propadal in škoda bo ogrožala delovanje PMM. S tem bo prizadet tudi najširši kulturni interes. Prenova po izbrani varianti izvaja tako zaščito historičnega objekta kakor

revitalizacijo dejavnosti, ki je odvisna od programskega koncepta prenove. Objekt se namreč obnavlja tudi kot muzej.

Tveganje torej nastopi v primeru, ko ne pride do investicije.

V smislu varovanja kulturne dediščine predstavlja investicija veliko razbremenitev tveganj, saj vsa muzeju dodeljena odgovornost za opravljanje dejavnosti zaživi. Vsi obstoječi in tudi novi programi se izvajajo.

10. OPIS MERIL IN PONDERJEV ZA IZBRANO VARIANTO

Pri izboru variante so bili upoštevani sledeči kriteriji:

- **STATIČNO REKONSTRUKCIJSKA PRENOVA OBJEKTA**
Študija in poročilo Zavoda za gradbeništvo Slovenije dokazujeta nujnost celovite rekonstrukcije gradu. S tem bosta zagotovljeni statična in protipotresna varnost kritičnih konstrukcij, sanacija vlage in zamenjava dotrajanih nosilnih materialov v temeljih in nosilnih zidovih. Tako bodo zagotovljeni osnovni pogoji za delovanje muzeja na tej lokaciji.
- **POVEČANJE PROSTORSKIH ZMOGLJIVOSTI MUZEJA IN NOV KONCEPT LOČITVE JAVNEGA IN INTERNEGA**
V izbrani varianti se povečajo prostorske zmogljivosti za novo pridobljene površine, ostale površine pa z reorganizacijo postanejo funkcionalno, tehnično in vsebinsko primernejše.
- **PRIMERNEJŠE VAROVANJE PREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE**
Izbrana varianta zagotavlja pravilno varovanje kulturne dediščine na lokaciji gradu in v dislociranih depojih.
- **VZPOSTAVITEV OPTIMALNIH POGOJEV ZA DELO NOSILCEV STROKOVNEGA IN ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA DELA V MUZEJU**
Strokovni delavci muzeja in ostali zaposleni bodo po končani investiciji pridobili prepotrebne, funkcionalno in tehnično boljše opremljene delovne prostore v enotnem upravnem traktu muzeja, kar bo pozitivno vplivalo na kakovost dela in prav gotovo povečalo tudi delovno motivacijo zaposlenih.
- **BOLJŠA IN KONSTANTNA ODPRTOST IN POVEZANOST MUZEJA Z MESTOM IN JAVNOSTJO**
S sanacijo objekta, posodobitvijo in reorganizacijo muzeja po izbrani varianti, bodo možnosti za povezavo muzeja z javnostjo in mestom postale neprimerno večje in seveda tudi na neprimerno višjem kakovostnem nivoju.
- **VEČJA MOŽNOST KOMUNIKACIJE IN IZMENJAV S SORODNIMI INŠTITUCIJAMI**
Zaradi nove sodobne opremljenosti muzeja in boljših pogojev delovanja po investiciji, bo sodelovanje s sorodnimi ustanovami neprimerno večje, kvalitetnejše in širše.

11. PREDLOG Z OPISOM IZBRANE - OPTIMALNE VARIANTE

PREDLOG REORGANIZACIJE:

S kompleksno prenovo gradu in muzeja je vzporedno nujna tudi notranja reorganizacija dosedanje organizacijske sheme. Kulturnozgodovinski oddelek se zaradi preobsežnosti in množice različnih zvrsti muzealij, ki jih hrani reorganizira v 3 nove oddelke: kulturnozgodovinskega, zgodovinskega in kostumološkega. Kot oddelek se organizirajo tudi sedanje konservatorsko-restavratorske delavnice.

Shema po izvedeni reorganizaciji::

UPRAVA:

- direktor
- tajnica 1x
- računovodja 1x
- stiki z javnostmi 1x

ETNOLOŠKI ODDELEK:

- kustos etnolog 1x

ARHEOLOŠKI ODDELEK:

- kustos arheolog 1x

KULTURNOZGODOVINSKI ODDELEK:

- kustos umetnostni zgodovinar 2x

ZGODOVINSKI ODDELEK:

- kustos zgodovinar 1x

KOSTUMOLOŠKI ODDELEK:

- kustos umetnostni zgodovinar 1x

ODDELEK ZA KONSERVIRANJE RESTAVRIRANJE:

- konservator-restavrator 1x
- konservatorsko-restavratorski sodelavec 1x
- konservatorsko-restavratorski tehnik 3x

DOKUMENTACIJSKA SLUŽBA:

- kustos za teritorialno matičnost 1x
- dokumentalist-računalničar 1x
- dokumentalist-risar 1x

PEDAGOŠKA SLUŽBA:

- kustos pedagog 1x
- vodič 1x

MUZEJSKA KNJIŽNICA:

- knjižničar 1x

TEHNIČNA SLUŽBA:

- receptor 1x
- varnostnik 1x
- čuvaj 2 x
- vzdrževalec 1x
- čistilka 3x
- hišnik 1x

- *Reorganizacija kulturnozgodovinskega oddelka*

Kulturnozgodovinski oddelk je ob koncu leta 2000 hranil 35 611 muzealij, kar predstavlja 72 % vsega zbranega gradiva. Razen tega je gradivo izjemno raznovrstno in ga je smiselno organizirati v oddelkih: kulturnozgodovinskem, zgodovinskem in kostumološkem oddelku.

V sedanjem kulturnozgodovinskem oddelku se hrani tudi kostumološko gradivo, ki je javnosti poznano pod delovnim imenom kostumska zbirka. Od leta 1965, v katerega segajo začetki te zbirke, pa do danes, se je zbirka tako povečala, da zaradi obsežnosti duši in onemogoča prenovo do te mere, da vidimo njeno nadaljnje delovanje na drugi lokaciji, izven mestnega gradu in v vzpostavitvi samostojnega kostumološkega oddelka, vendar še vedno kot enega izmed oddelkov Pokrajinskega muzeja Maribor. Temu mnenju so tudi najodgovornejši predstavniki ustanovitelja že javno izrazili naklonjenost, skupaj z županom je bil opravljen že tudi ogled prostorov v stavbi Rotovža.

Za razliko od ostalega muzejskega gradiva zbrane muzealije v kostumski zbirki presegajo regionalni značaj, saj izvirajo iz širšega evropskega prostora. Treba je poudariti, da se kostumska zbirka povečuje daleč hitreje od ostalih zbirk, saj poskuša slediti razvoju mode in njenim trendom. Zavedna je odločitev, da muzej vsaj v eni zbirki spremlja tudi sodoben čas. Na to odločitev sta vplivala dva temeljna argumenta: oblačila so tisto gradivo, ki ga uporabnik najhitreje zavrže (za razliko od pohištva, orodja...) in ga je za nazaj najteže zbirati, drugi argument pa je edinstvenost zbirke v državi: gre za sočasno predstavljanje civilnih oblačil in uniform vseh vrst, ne le vojaških.

- *Pridobitev dodatnih depojskih površin*

Da bi omogočili uresničitev interesa javnosti po nadaljnjem odpiranju grajskih prostorov za ogled in na drugi strani kvalitetnejše muzejsko dogajanje, je potrebno iz gradu izseliti pohištvene depoje iz etnološkega in kulturnozgodovinskega oddelka, ki se trenutno nahajajo v grajski kleti in poskrbeti za arheološko gradivo, ki ga bo moral prevzeti muzej od Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Strokovno zaželjena in racionalna rešitev bi bila, da se v Mariboru ustvari skupni arheološki depo za potrebe Pokrajinskega muzeja Maribor in Zavoda za varstvo kulturne dediščine, pri tem pa ni nujno, da je arheološki depo na isti lokaciji kot so ostali muzejski dislocirani depoji. Potrebna površina za ureditev tega dela depoja na lokaciji izven gradu je 2073 m² (če je na tej lokaciji deponirano tudi arheološko gradivo), oziroma 1723 m² (če je skupni arheološki depo v izmeri 350 m² organiziran na samostojni lokaciji). V kvadraturah je upoštevana rezervna površina za muzealije, ki bodo prispele v muzej v naslednjih letih.

- *Reorganizacija delovnih prostorov zaposlenih*

Delovni prostori kustosov postanejo hkrati tudi prostori, kjer se ob ustrezni opremi in ureditvi mikroklimi hrani del deponiranih muzealij. S tem dosežemo večjo funkcionalnost in hkrati optimalno izrabo prostorskih danosti v samem gradu. Oprema delovnih prostorov kustosov vsebuje delovno mizo, računalnik, kartotečne omare, kovinski predalnik za dokumentacijo in knjižne police. Zaradi procesa obdelave arheoloških izkopanin potrebuje kustos arheolog za razliko od drugih še dodaten prostor, ki je, če je mogoče, povezan s prvim prostorom.

Dodatni delovni prostori se uredijo na podstrešju severnega grajskega stolpa, iz katerega izselimo kulturnozgodovinski depo (preselimo ga v ogledni depo) in na neizrabljenem delu podstrehe ob stopniščnem jedru.

Konservatorsko-restavratorski oddelk ostaja na obstoječi lokaciji v gradu in se razširi za potrebe preventivne in aktivne konservacije za vse materiale, še posebej za arheološko keramiko, na sosednji prostor, kjer je sedaj arheološki depo. Zaradi predvidene dislokacije kostumološkega oddelka se na tej dislokaciji organizira tudi konservatorsko-restavratorska delavnica za tekstil, ki pa organizacijsko ostaja povezana s konservatorsko-restavratorskim oddelkom.

Na novo se organizira prostor pedagoške delavnice in sicer v pritličnem prostoru s povezavo s Trgom svobode. Pedagoška delavnica ima pomembno vlogo pri uveljavljanju javnega programa muzeja.

Reorganizacija delovnih prostorov je nujna tudi zaradi nujno potrebnih dodatnih kadrov.

- *Prenova stalne muzejske razstave*

Ob treh površinah, ki bi bile javnosti na novo dane na ogled, bi sedanje razstavne površine obdržale funkcijo stalnega razstavišča. Prenova vsebine stalne muzejske razstave bo z dopolnjenimi temami in posodobljeno postavitvijo dala obiskovalcu možnost aktivnega bivanja v razstavi, predvsem pa bo odraz sodobnega razumevanja premične kulturne dediščine, s pomočjo katere bo obiskovalec spoznal ljudi in dogodke skozi čas na prostoru, na katerem v skladu z zakonodajo muzej opravlja teritorialno matičnost.

- *Varovanje objekta*

Danes muzej nima centralnega sistema varovanja in nadzora objekta. S prenovo objekta se bo zagotovil kvaliteten sistem nadzora in varovanja objekta in muzealij.

- *Faze prenovitvenih posegov*

V tako obsežni in celoviti prenovi, ki ne more potekati drugače kakor po fazah, predvidevamo, da bodo določeni razstavni prostori začasno zaprti za obiskovalce, načrtovanje posameznih faz pa upošteva, da bodo deli muzejskih zbirk zmeraj dostopni javnosti. Muzej ne bo nikoli v celoti zaprt za obiskovalce.

Poglavje obravnava gradbeno prenovitvene faze, le te pa izhajajo iz logičnega sosledja prenovitvenih posegov, ki jih objekt glede na stanje zahteva. Prenova gradu in Pokrajinskega muzeja Maribor je razdeljena na tri glavne faze, ki vsebujejo notranje podfaze:

I. faza

Celoten severni del grajskega kompleksa:

- Bastija.
- Uprava.

IA faza: postavitvev stalne razstave.

II. faza

Celoten zahodni in južni del objekta:

- Baročno stopnišče.
- Razstavni trakt.
- Južni trakt s stolpom in glavnim vhodom obiskovalcev.

II.A faza: postavitvev stalne razstave in dislokacija kostumološkega oddelka.

III. faza

Celoten vzhodni del:

- Trakt grajske lože.
- Grajsko dvorišče s strešno konstrukcijo in stekleno kritino.

III.A faza: postavitvev stalne razstave in oglednih depojev.

V predlagani reorganizaciji je optimalno izkoriščena obstoječa stavba mestnega gradu, ki v vseh svojih prostorih prevzema muzejsko namembnost in se celovito odpira javnosti. Ob predvidenih dodatnih depojskih prostorih in izselitvi kostumološkega gradiva pa v njej vidimo tudi dovolj racionalno predlagano rešitev, ki je realno uresničljiva.

PREDSTAVITEV IZBRANE VARIANTE

Izbrana varianta uvaja celovit program vsebinske, arhitekturne, konservatorske, gradbene in komunalno tehnične preнове objekta. V predlagani reorganizaciji je optimalno izkoriščena obstoječa stavba mestnega gradu, ki v vseh svojih prostorih prevzema muzejsko namembnost in se celovito odpira javnosti.

Tem izhodiščem je prilagojen nov poslovno komercialni program PMM. Nova muzejska in razstavna politika uvaja organizacijo sodobnega muzeja, povezuje nov vsebinski program s prostorskimi danostmi objekta, le te pa nadgrajuje v izjemnem urbanem kontekstu gradu in mesta. Prenovljen muzej bo razširil področja svojega kulturnega in raziskovalnega delovanja, dvignil se bo nivo kakovosti muzejskih uslug in izdelkov, s tem pa tudi obseg poslovne in komercialne ponudbe. Realno je pričakovati, da se bo ob povečanem zanimanju javnosti za delo in usluge muzeja izboljšal poslovni učinek muzeja. V nadaljevanju bomo ob utečenem komercialnem poslovanju muzeja predstavili tudi novosti v poslovni politiki muzeja in njegovih oddelkov in na osnovi možnosti napovedali pričakovan poslovni rezultat.

I. Vsebinska prenova Pokrajinskega muzeja Maribor - temeljni poudarki:

- ustvariti optimalne pogoje za razstavljanje muzejskega gradiva, pripraviti novo stalno razstavo iz izbora lastnih gradiv, ustvariti možnosti za pripravo občasnih razstav, ki se odzivajo na aktualno dogajanje na prostoru zakonsko določene teritorialne matičnosti in izven njega, ustvariti optimalne pogoje za pripravo in postavitev najzahtevnejših gostujočih razstav,
- v skladu s pravili stroke ustvariti pogoje za najprimernejšo organizacijo muzejskih depojev na lokaciji mestnega gradu, za predmete, za katere ne bo mogoče zagotoviti optimalnih pogojev hranjenja v zgradbi PMM, pa preseliti hrambo v nove muzejske depoje izven objekta PMM, organizirati ogledne depoje muzealij izven stalne razstave,
- približati raznolikost prostorskih kvalitet gradu interesom mesta in gospodarstva za njihovo kulturno, politično, poslovno in turistično predstavitev,
- razviti mrežo notranjega servisa, ki bo zagotavljal uspešno oskrbo procesom raziskovalnega in strokovnega dela zaposlenih,
- v sklopu muzeja organizirati dejavnost vseh potrebnih delavnic konservatorsko-restavratorskega oddelka, ki bo pokrival oskrbo muzealij PMM,
- izvesti ustrezno prostorsko reorganizacijo po vsebinskih kriterijih delovanja muzeja,
- omogočiti razmah strokovno raziskovalnega dela in ponuditi rezultate dela najširši javnosti,
- strokovno delo publicirati, ovrednotiti in ga učinkovito tržiti po načelih sodobnega muzejskega poslovanja,
- vsebine muzeja približati javnosti in večkratno povečati dnevni obisk razstav in spremljajočih dejavnosti muzeja,
- ustvariti dolgoročne poslovne odnose s centri muzejskih dejavnosti, saj bo to omogočalo hitro, gospodarno in učinkovito uveljavljanje PMM doma in v svetu,
- ustvariti pogoje za dolgoročno znanstveno strokovno sodelovanje z Univerzo Maribor,
- razviti mrežo muzejske dejavnosti na prostoru na katerem opravlja po zakonodaji teritorialno matičnost in pri tem sodelovati z zavodi, ki po zakonodaji izvajajo strokovno matičnost,
- prevzeti odgovornosti permanentne vzgoje, izobraževanja in informiranja najširše pripadajoče in zainteresirane javnosti,
- skrbeti za dopolnilno izobraževanje lastnega strokovnega kadra na vseh nivojih muzejskega delovanja,
- ustvariti pregledno dokumentacijo muzejskega gradiva,
- organizirati centralno muzejsko knjižnico, jo povezati v knjižnično medmrežje in jo odpreti tudi zunanji strokovni javnosti.

II. Rekonstrukcija objekta:

- statična in protipotresna sanacija nosilnih konstrukcij objekta z vgradnjo protipotresnih vezi,

- obnova preperelih materialov temeljnih konstrukcij objekta in utrujenih materialov konstrukcij nosilnih zidov in stropov,
- sanacija vlage v objektu z izvedbo ustreznih hidroizolacij na vseh kritičnih točkah in površinah,
- sanacija lesene strešne konstrukcije.

III. Arhitekturna obnova objekta in prostorska organizacija na osnovi novega vsebinskega koncepta muzeja:

- organizacija funkcionalnih sklopov in vsebinsko ločenih oddelkov muzeja:
 - muzejska pot in stične točke komunikacij v posameznih nadstropjih muzeja,
 - razstavne površine,
 - uprava in delovni prostori kustosov,
 - konservatorsko-restavratorske delavnice,
 - depoji,
 - nov vhod obiskovalcev in vhodni servis muzeja,
 - muzejska pedagoška delavnica,
 - muzejska knjižnica,
- izvedba novogradenj po programski shemi za zagotavljanje potrebnih komunikacij muzeja in dostopnosti do posameznih oddelkov brez neustreznih križanj poti:
 - dvigalo in dvižne ploščadi za invalide in prevoz tovora,
 - izvedba dvoriščne brvi za povezavo vzporednih nivojev 1. nadstropja,
 - razširitev opuščene stopniščne enote na severnem traktu objekta ob stiku z bastijo,
 - izvedba stopniščnega jedra upravnega trakta,
- pridobitev novih uporabnih površin objekta kot rezultat nadaljnjih prostorskih raziskav grajskega objekta:
 - odkop, raziskava in odvoz ruševin v pritličju bastije,
- racionalizacija uporabnih površin objekta in novih arhitekturnih rešitev:
 - osrednja dvorana grajskega dvorišča pod novo stekleno streho,
 - kletna dvorana z vhodom iz bastije,
 - zunanji lapidarij na severnem dvorišču gradu,
 - prostori uprave na severnem delu podstrešja,
- posegi na fasadah objekta:
 - zasteklitev arkad vzhodne lože na Trgu svobode
 - zasteklitev arkad zahodne fasade gradu,
- zaključna dela:
 - izvedba gradbeno obrtniških del PMM po projektu PGD, PZI.

IV. Konservatorska prenova objekta in spomeniško varstveni program:

- obnova kipov in kiparskih elementov stavbnega okrasja,
- obnova fresk, poslikav in slikarskih površin sten in stropov v slavnostni dvorani in chinoiserie,
- obnova arhitekturnega okrasja grajskih fasad,
- likovna obnova fasadnih površin,
- obnova arhitekturnih sklopov:
 - baročno stopnišče,
 - avditorij bastije,
 - grajsko dvorišče s stekleno streho,
- obnova obrtniških elementov in detajlov objekta.

V. Komunalnotehnična prenova objekta:

- izvedba centralnega ogrevanja objekta, ki bo omogočala celoletno razstavno delovanje muzeja,
- izvedba projekta klimatizacije razstavnih in depojskih prostorov,
- izvedba projekta električnih napeljav za delovanje sistemov in aparatov,
- izvedba projekta enotne računalniške mreže objekta in sistemska medmrežna povezava posameznih oddelkov muzeja (knjižnica, arhiv, ...),
- izvedba projekta kontrole pristopa, protivlomne in požarne varnosti,
- izvedba projekta video kontrole javnih površin muzeja, depojev in vhodov v muzej,
- izvedba strešnih odtokov z novim konceptom odvodnjavanja,
- izvedba novih komunalnih priključkov na mestno mrežo komunalnih vodov.

VI. Komericalna in poslovna politika muzeja:

- prodaja vstopnic,
- prodaja publikacij in oglaševanje,
- prodaja avtorskih uslug,
- prodaja preko interneta,
- prodaja replik muzealij,
- nudenje konservatorsko-restavratorskih uslug,
- oddajanje prostorov zunanjim uporabnikom za organiziranje kulturnih, političnih, kongresnih dejavnosti, reklamne predstavitve regionalnega gospodarstva, javnih ustanov, posameznikov, itd.

PROSTORSKI SKLOPI MUZEJA IN OPIS POSEGOV

Razstavna pot

Razstavna pot je programiran sprehod po zbirkah in razstavnih prostorih PMM. Je hrbtenica povezav razstavnih vsebin in javnega programa muzeja. Njen začetek ali izhodišče je v veliki novi dvorani grajskega dvorišča. Od tod poteka kontinuirano po vseh razstavnih oddelkih muzeja. Krožno vodena razstavna pot se v izhodiščni dvorani tudi zaključi. Vsebine povezuje konceptualno in v programsko smiselnem zaporedju. Razstavna pot je stalnica in berljivi element muzejskih sporočil, je interakcija vsebin, prostorskih danosti objekta in celovite tehnične nadgradnje infrastrukturne opreme. Po njeni prožnosti in odzivanju na spoznanja časa je izmerljiva dolgoročnost njene funkcionalne, vsebinske, duhovne in investicijske zasnove.

Zaželeno je, da bi imel vsak muzej na svoji razstavni poti vse tisto kar želi javnosti predstaviti. Pomembno je, da ima muzejska pot prepoznavne elemente, ki ji dajejo potrebno monumentalnost in identiteto, pa tudi izjemno točko ali svoj vrhunec. V primeru PMM le ta pripada baročnemu stopnišču z viteško dvorano. Tukaj napetost razstavnih ogledov popusti in preide v sproščeno doživljanje likovno bogatega historičnega ambienta, kiparske opreme in kompozicije baročnih stopnic in poslikav viteške dvorane. Muzejska pot je na skoraj vsej dolžini samostojno prehodna tudi za invalide. Izjema je le baročno stopnišče, kjer bo kakorkoli hendikepiranim omogočeno gibanje ob pomoči uslužbencev muzeja.

Vertikalne povezave razstavne poti potekajo po obstoječih stopniščnih jedrih, od katerih se nekatera razširijo in posodobijo z dodatno komunikacijsko opremo-rampe invalidov, dvigala, itd. Razstavne usmeritve vnašajo določen režim krožnega gibanja obiskovalcev po prostorih, ki preprečuje nepotrebna križanja z internimi potmi muzeja.

Razstavna pot ima določeno in vsebinsko specificirano označitveno opremo, ki jo omogoča zadostna zasnova vgrajenih infrastrukturnih napeljav. Oznake razstavnih in varnostnih usmeritev gibanja so osnova za nemoten ogled razstavišč in enostavno gibanje v primeru zahtev po ispraznitvi prostorov zaradi morebitnih nevarnosti, ki bi lahko ogrožala varnost obiskovalcev muzeja.

Prenova stalne razstave Pokrajinskega muzeja Maribor

Predstavitev koncepta nove stalne razstave v Pokrajinskem muzeju Maribor se, v tej fazi dela osredotoča na seznam vsebin - prazgodovinskih in zgodovinskih pojavov, ki jih kustosi določajo kot minimalni okvir razstavljenih vsebin. V ospredju razstave je človek; predmeti, avtentični nosilci informacij, ga spremljajo in pojasnjujejo. Kdo je ta človek, ki je obvladoval naš prostor skozi čas? To so anonimni prebivalci prazgodovinskih obdobj, Kelti kot prvi zanesljivi, ki jim poznamo ime, nato Rimljani in Slovani. V srednjem in novem veku je zanimiva delitev na meščanstvo in podeželje ter cerkev in plemstvo. Upoštevati je potrebno tudi pestrost regij, ki so jim naravne danosti narekovale gospodarske panoge.

Razstavne postavitve bodo ponujale celovito vsebinsko pripoved, oprema in pojasnjevalna tehnika pa bodo obiskovalcu omogočale samostojno vključitev v vsebinski koncept in s tem možnost pridobiti dodatne informacije in preverjanje lastnega znanja. Na ta način bo pasivni gledalec postal aktiven v opazovanju in razumevanju razstavnih vsebin in gradiva, kakovost muzejskih ogledov se bo povečala. Pričakovati je, da se bo na tej osnovi število obiskovalcev povečalo. Stalna zbirka ne bo nizanje oddelkov in specialnih zbirk, ampak bo kronološko nizala najpomembnejša dogajanja v prostoru skozi čas od mlajše kamene dobe do 20. stoletja. Tako se bo ob posameznih predstavljenih temah soočilo več muzejskih strok. Kot specialna zbirka se na lokaciji mestnega gradu razstavi lekarniška zbirka. Kostumološko gradivo se v stalni postavitvi razstavi na novi lokaciji. V oglednih depojih se bo obiskovalec srečal s posameznimi kolekcijami.

Arheološka obdobja

- Kamena doba: trajnejša poselitev prostora, poljedelstvo, pojav keramike.
- Bronasta doba: prvi pojav brona in kovin sploh, nižinska poselitev, poljedelstvo, spremembe v načinu pokopavanja.
- Starejša železna doba: sprememba lokacije bivališč (gradišča), prevladujoča živinoreja, pojav železa.
- Mlajša železna doba: novi prebivalci Kelti, pojav lončarskega vretena, pojav denarnega gospodarstva, upoštevanje rimskih pisnih virov-keltska imena.
- Rimska doba: pojav mest v okolici, tukaj podeželje (vile rustice), ceste, Pohorje - vir kamna.
- Pozna antika: umik na višinske postojanke pred vdirajočimi ljudstvi.
- Slovani: skeletni pokopi, postopno opuščanje pridatkov umrlim.

Mesto

- Nastanek mesta pod gradom na Piramidi.
- Utrditev mesta z obzidjem in stolpi: v povezavi z madžarskimi in turškimi obleganji v 15. in 16. stoletju.
- Notranja ureditev mesta: Lent, Judje, Gosposka ulica, obrtni predeli.
- Požari v mestu od 15. do 18. stoletja..
- Promet in gospodarstvo:
 - državna komercialna cesta Dunaj - Trst, furmanstvo, splavarjenje, vinska trgovina ter začetki industrije,
 - meščanske obrti,
 - cehovstvo,
 - bivalna kultura bidermajerja,
 - pojav železnice v sredini 19. stoletja ter industrijski razvoj konec 19. in v prvi polovici 20. stoletja,
 - železničarska kolonija in pojav delavske kulture.
- Nemci in Slovenci v Mariboru: od sredine 19. stoletja do leta 1945.

Podeželje

- Stičišče predalpskega in panonskega sveta s Slovenskimi goricami: regijski tipi arhitekture, naselij, govorov.
- Gospodarstvo: v odvisnosti od regije - gozdarstvo, poljedelstvo, vinogradništvo, čebelarjenje in živinoreja, glažutarstvo.
- Socialna struktura:
 - predstavitev zemljiškega lastništva (plemstvo, cerkev, meščanstvo, drugo),
 - viničarji,
 - kmečki proletariat: posli, mlinarji, žagarji, gozdni delavci, pastirji
 - vaški obrtniki.
- Bivalna kultura.

Pomembnejši kraji v pokrajini

Najstarejše omembe krajev v pisnih virih.

Muta: mitnica - deželna meja.

Radlje ob Dravi: ženski dominikanski samostan.

Ruše: latinska šola.

Lenart - grad Hrastovec: družina Herberstein.

Slovenska Bistrica: družina Atems.

Plemstvo

Plemiške družine:

- posest,
- gradovi
- kultura.

Cerkev

- Organizacija.
- Zemljiška posest.
- Arhitektura cerkva.
- Samostani.
- Anton Martin Slomšek - Maribor kot sedež škofije.
- Versko življenje in oprema: mašna oblačila, romanja, hišna oprema vseh slojev.

Specialna zbirka

- Lekarniška zbirka

Dislocirana kostumološka razstava.

Grajsko dvorišče - nova prireditvena dvorana muzeja

Grajsko dvorišče, prekrito s stekleno streho, postane nova velika prireditvena dvorana muzeja in je najpomembnejša posamezna pridobitev muzeja v celotnem posegu. Svoj pomen potrjuje s prevzemom številnih pomembnih funkcij v delovanju muzeja. Oblikovana bo kot večnamenski prostor s prilagojeno opremo in napravami. V njej bo prostor za stalno razstavo arheoloških gradiv velikega formata - antični lapidarij, sama prostorska lega pa ji, v neposredni povezavi z vhodnim hallom, namenja vlogo izhodišča muzejske razstavne poti. Po programski politiki delovanja muzeja se bodo v dvorani organizirale najrazličnejše kulturno družabne in predstavitvene prireditve različnih

najemnikov prostora. Svoj izjemen kulturni pomen bo dvorana potrjevala tudi v poslovni politiki muzeja.

Dvorana bo oblikovana kot dosledno obnovljen prostor grajskega dvorišča. V tlorisu grajske arhitekture se to potrjuje z enostavno dostopnostjo z bližnjih mestnih trgov, ki jih dvorana dejansko in tudi v simbolnem pomenu povezuje in nadgrajuje kot duhovni trg mesta. V notranji oblikovni strukturi ji to vlogo potrjujejo ohranjene grajske fasade, ki se na višini svojih vencev zlijejo v steklen strop prostora. Pomemben poseg na fasadah bo vizualna prisotnost dejavnosti muzejskih delavnic in postavitve antičnega lapidarija. V fasadnih stenah grajskega dvorišča so sedaj vzdani spomeniki lapidarija kulturnozgodovinskega oddelka. Antični lapidarij ne bo vzdan v zidovih, ampak bodo razstavnimi predmeti postavljeni na prirejenih konstrukcijah in prostostoječe v posebej oblikovanih nišah v fasadnih zidovih prostora. S tem bo dosežen večuporabni pomen dvorane. Razstavišče bo v funkcionalnem pomenu nemoteče obvladovalo prostor, v katerem bo hkrati vsakodnevno dogajanje. S svojo mistično podobo in sporočilnostjo davnih časov, bo antični lapidarij, v umirjenem okolju dogajanja in ob prireditvah, soizgrajeval duhovno podobo trga.

Vsi posegi na grajskem dvorišču so podrejeni zahtevi po oblikovanju reprezentančnega ambienta večnamenske razstavno prireditvene dvorane. Glavni poudarki preureditvenih posegov grajskega dvorišča:

- sanacija temeljnih in fasadnih zidov,
- izkop vgrajenih spomenikov lapidarija kulturnozgodovinskega oddelka iz fasadnih zidov in začasna odstranitev v prostor postavljenih spomenikov,
- izravnava tlaka na enotno višinsko koto,
- prevlada višinskih razlik do obodnih prostorov za gibanje invalidov,
- izvedba odprtih in povezav fasad pritličnega nivoja in njihova celovita sanacija,
- izvedba steklenega stropa dvorane,
- izvedba antičnega lapidarija v nišah obodnih zidov,
- infrastrukturna oprema za različna razstavna in prireditvena dogajanja.

Baročno stopnišče in viteška dvorana

Objekt baročnega stopnišča združuje morfologijo urbanistično arhitekturnega arhetipa, ki dosledno in do podrobnosti likovnega detajla izvede koncept baročne urbane poteze. Mesto z gradom povezuje s krožno dovozno potjo, ki v naklonu ulice mehko prehaja pod vhodne arkade in naprej v simetrično kompozicijo stopniščnih ram z iztekom v baročni viteški dvorani. Ta povezava tvori zaključen krog, ki se od tod odpira gradu kot celoti.

Izjemen pomen baročnega stopnišča se v konceptu prenove PMM in njegove razstavne poti ohranja. Baročno stopnišče in viteška dvorana predstavljata vrhunec razstavne poti muzeja. V programskem konceptu baročno stopnišče prevzema vlogo svečanega vhoda ob svečanih prireditvah in vhoda v muzej v času prireditev v viteški dvorani.

Prenovitvena dela baročnega stopnišča bodo v glavnih potezah zajela:

- zasteklitev vhodnih arkad v pritličju, ki oblikuje vhodni hall baročnega stopnišča,
- izvedbo povezovalne stopniščne rampe iz vhodnega halla v razstavno dvorano mezzanina - stopniščna rampa v kletno etažo na tem mestu se preseli na drugo lokacijo,
- izvedba konservatorskih del na spomenikih in likovnem okrasju stopnišča in sanacijo materialov in konstrukcij stopnišča,
- sanacija nosilne konstrukcije stropa viteške dvorane,
- infrastrukturna oprema-ogrevanje stopnišča idr., ki pa ne bo posegala v spomeniško zaščitene historične detajle.

Baročno stopnišče z viteško dvorano bo zavzemalo pomembno vlogo v programsko poslovni politiki muzeja.

Nov vhod obiskovalcev z Grajskega trga

Novi javni vhod obiskovalcev PMM se bo organiziral na obstoječem vhodu v grad na njegovem južnem delu. Južna fasada gradu je prevladujoča fasada trikotnega Grajskega trga, sam vhod v grad pa je stična točka trikotnega trga s Trgom Svobode. Dejstvo, da vhod obiskovalcev obvladuje dva izjemna mestna trga potrjuje tipološki pomen grajskih vhodov tudi v zasnovi vhodov PMM, hkrati pa mu daje še poseben pomen v povezovanju funkcij muzeja z mestnim dogajanjem.

Vhod se navezuje na vhodni hall, le ta pa na muzejski vhodni servis obiskovalcev. Elementi vhodnega servisa:

- recepcija in informacijski center,
- prodaja kart razstavnih in muzejskih prireditvev,
- muzejska trgovina,
- sanitarije obiskovalcev in invalidov,
- garderoba obiskovalcev,
- dvigalo za prevoz invalidov, oseb in tovora v višja nadstropja muzeja,
- nadzorna soba za vodenje obratovalnih in kontrolnih sistemov objekta.

Vhod obiskovalcev in prireditvena dvorana grajskega dvorišča so na isti višinski koti brez arhitekturnih ovir za gibanje invalidov.

Bastija

Bastija PMM bo v obeh etažah oblikovana v razstavišče. Pred ostalimi deli pa bo potrebno izvršiti arheološke raziskave ruševin, ki so zazidane na četrtini njene pritlične etaže. Temu bo sledila obsežna rekonstrukcija vseh gradbenih konstrukcij od temeljev do strešne konstrukcije. Glavni problemi so vlaga, dotrajanost materialov nosilnih konstrukcij in kamnite fasadne obloge, razpokani nosilni zidovi, vogali in preklade. Svojevrsten problem predstavlja tudi teža strešne konstrukcije, ki pa bo s statičnimi rešitvami v nosilnih konstrukcijah odpravljen. Sanacija se bo izvajala s pozidavami na mestih odstranjenih materialov, z injekciranjem novih zmesi materiala v zidovih, vgradnjo potresnih vezi, izvedbo AB strešnega venca in preklad. Po končanih raziskavah se bo pritlični prostor izpraznil in namenil razstavnemu programu muzeja.

Bastija je primer renesančne obrambne arhitekture 16. stoletja. V njej bo predstavljena obrambna zgodovina in z njo povezana muzejska zbirka orožja. Namen je, da bi se v spodnji etaži bastije predstavila celotna zbirka orožja. Na spodnje razstavišče bastije se navezuje muzejski gostinski lokal za muzejske in zunanje obiskovalce. Lokal bo od razstavišča ločen s stekleno steno. Transparentnost povezave bo omogočala spontan ogled dela razstavišča in muzejskega dogajanja.

Vhod v razstavišče bastije je neposredno iz osrednje prireditvene dvorane "nekdanjega" grajskega dvorišča, kar daje pritličnemu delu bastije možnosti dinamičnega programskega razvoja in prilagajanja svojemu in skupnemu programskemu kontekstu. Vertikalna povezava razstavnih nadstropij bastije je zagotovljena s sanacijo obeh obstoječih krožnih stopniščnih jeder na prehodu iz trakta uprave v bastijo.

Infrastrukturalna oprema objekta in razstavišča bo v bastiji omogočala celoletno delovanje razstavišč, fleksibilnost razstavnih postavitvev in ostalega muzejskega programa.

Pokrito zunanje razstavišče na severni grajski zelenici

V razstavišču postavljenem na zelenici severnega dvorišča PMM, bo v stekleni varovalni arhitekturi nastal lapidarij kulturnozgodovinskega oddelka. Z njegovo postavitvijo se zaključuje poteza razstavišča lapidarija iz nove osrednje dvorane muzeja. Za razliko od antičnega lapidarija, ki bo postavljen v zidovih preurejenega grajskega dvorišča, bodo spomeniki v zunanjem lapidariju prostostoječi in v posebnem odnosu do mesta. Nekaj pomembnih spomenikov se namreč vrača v svoje avtentično okolje postavitve, v zaledje urbanega okrilja mesta. Njihova ponovna postavitvev ob ulico mesta je metaforična,

spomeniku pa, brez simbolnih ambicij prvotne postavitve, vrača avtentično zaledje mesta in s tem polno vlogo umetniškega razstavnega predmeta.

Vstop v zunanji lapidarij se bo navezoval na kontinuirano potezo muzejske poti, možen pa bo tudi povsem ločen ogled z vstopom neposredno iz ulice. Razstavni predmeti bodo opremljeni s pojasnilnimi napisi in točkovno osvetljeni, kar bo v večernih urah dalo celotnemu severnemu pročelju gradu posebno estetsko in kulturno podobo in identiteto. Iz izkušnje vemo, da bo v korelaciji med razstavljenimi kipi, transparentnim razstaviščem in zelenim atrijem, nastal atraktiven prostor primeren tudi za občasne komorne predstave različnega programa.

Infrastrukturalna oprema steklenega razstavnega paviljona lapidarija bo omogočala ogrevanje prostora v zimskem času-temperiranje na 7°C, v razstavni tehnični zasnovi inštalacij pa opremo za predstavitev muzealij in varovanje objekta.

Uprava muzeja

Uprava muzeja postane samostojen muzejski trakt z lastnim stopnišnim jedrom, pisarnami vodstva in skupnih služb, delovnimi prostori kustosov, strokovnimi sodelavci, knjižnico in arhivom. Bistven poseg za vzpostavitev samostojnega in ločenega trakta v skupni muzejski zgradbi je postavitve novega stopnišnega jedra uprave. S tem se izognemo dosedanjim nepotrebnim obhodom in križanjem javnih in internih poti muzeja.

Delovni prostori kustosov bodo postali tudi prostori, kjer se bodo, ob ustrezni opreми in mikroklimi uredili tudi priročni depoji. S tem bomo dosegli večjo funkcionalnost in optimalno izrabo prostorskih danosti v samem gradu. Dodatni delovni prostori upravnega trakta se uredijo na podstrešju severnega dela gradu, v neposredni povezavi z novim stopniščem.

Infrastrukturalna oprema upravnega trakta vzpostavlja visok standard tehnične podpore predvidenih dejavnosti vodstva muzeja, kustosov in drugih strokovnih sodelavcev. V prostorskem pogledu omogoča oskrbo in varovanje depojskih gradiv, knjižnice in arhiva. Vstop v upravni trakt se vrši preko lastnega vhoda in kontrole pristopa.

Arheološki oddelek –zasnova delovnega prostora

Za razliko od delovnih prostorov drugih kustosov, je pri kustosu arheologu poudarek na ločitvi delovnega prostora ali študijske sobe od arhivskega prostora, ki mu lahko rečemo še priročni depo. Priročni depo je namenjen osnovnemu pregledu in selekciji gradiva, pisanju inventarnih števil in drugo. V procesu obdelave je potrebno najprej celotno gradivo razporediti na ustrezno veliki površini, ga pregledati in ugotoviti, kateri morebitni fragmenti pripadajo istemu predmetu. Zato mora ta prostor biti dovolj velik, opremljen z ustrezno velikimi prilagodljivimi mizami in policami za začasno odlaganje. Pregledovanje arheološkega gradiva je precej umazano delo, zato je pomembno tudi zaradi različne opreme, da sta prostora ločena in če je le mogoče, neposredno povezana.

Pedagoška delavnica in pisarna pedagoga

Na dvorano pedagoških delavnic se navezuje prostor pedagoga z vso potrebno opremo (avdivizualni pripomočki, več miz in stolov, tabla, umivalno korito in pohištvo za hrambo pripomočkov).

Povezanost pisarne in pedagoške delavnice je nujna, saj v pisarni pedagog izvaja priprave na izvedbo pedagoških projektov za različne ciljne skupine ter v njej hrani potrebno strokovno literaturo. Razen tega se v isti pisarni uredi delovno mesto vodiča, saj razen vodstev vodi evidenco opravljenih vodstev in se nenehno pripravlja na posamezna nova vodenja. Delo pedagoga in vodiča je vsebinsko povezano, zato je skupna pisarna primerna rešitev.

Oddelek za konserviranje in restavriranje

Oddelek se po obsegu in vsebini dopolni z novimi delavniškimi enotami in bo po prenovi zajemal sledeče delavnice: za lesene predmete, keramiko, porcelan in steklo, kovine, za tekstilije (dislokacija) in delavnico za tehničnega vzdrževalca.

V kompleksu delavniških prostorov bodo tudi skladišča kemikalij, prevzemno skladišče materiala in pisarna vodje oddelka. Vsi porstori oddelka se bodo navezovali na obstoječo instalacijo (elektro in strojno).

V pisarni vodje oddelka se bo hranila vsa delovna dokumentacija ter vodil nadzor nad regulacijo mikroklimе v posamezih prostorih muzeja.

Zaradi specifik oddelka bo za izvedbo njegove ureditve (elektro, strojne instalacije, oprema) pripravljen poseben elaborat.

Prostor centralnih sistemov nadzora in varovanja

Enoten sistem varnostnih central - požar, vlom, video nadzor in kontrola pristopa, se nahaja ob glavnem vhodu obiskovalcev. Razvod kontrolnih sistemov bo izveden v skladu s potrebami posameznih prostorov in naprav.

Pomembno je, da so pod video nadzorom vse javne površine muzeja, vhodi v muzej ter posamezne razstavne enote in depoji.

Avtomatski javljalci požara so nameščeni v vseh prostorih muzeja.

Kontrola vloma pokriva vse fasadne površine in vhode v muzej, razstavne enote in depoje.

Kontrola pristopa pokriva vse vhode v muzej, posamezne enote muzeja, dvigalo idr.

Razstavne dvorane

Razstavne dvorane tvorijo enotno in raznoliko razstavišče PMM. V vsebinsko razstavnem sosledju jih razstavna pot med seboj povezuje v enoten razstavni sistem muzeja. Razstavne dvorane so razkošne sobane grajske palače, obokane dvorane grajske kleti, stebriščne dvorane-bastija, arkadne dvorane-grajska loža. Njihova raznolika tipološka zasnova je nadvse primerna podlaga oblikovanja razstavnih dvoran. Površine dvoran in njihova medsebojna povezava se v prenovitvenem posegu ne spreminjajo. Enako velja za odprtine fasadnih zidov.

Tipološka zasnova prostorov in konstrukcij v razstavnih dvoranah ne vpliva na razstavne postavitve, razen v primerih, ko razstavna postavitve izrablja elemente prostora za svojo lastno pripoved.

Sestavni element razstavne politike PMM je odzivanje na ponudbe gostujočih razstav. Zasteklitev grajske lože, ki z dvorano grajskega dvorišča tvori enoten klimatski prostor, je v tem pogledu pomembna pridobitev za muzej. Loža, iz katere bo izseljen lapidarij kulturnozgodovinskega oddelka v zunanje razstavišče, postane primeren prostor za postavitve večjih gostujočih razstav, ne da bi bilo zato potrebno posegati v obstoječe postavitve razstavnih dvoran.

Mariborski grad, obdan z najlepšimi mestnimi trgi, se razkošno umešča v centralno tkivo mestnega prostora. V tem kontekstu se pojavljajo možnosti zasnove mestnih muzejskih programov v pritličnih prostorih vzhodnega trakta muzeja. Tukaj bo muzej tvorno potrjeval vsakodnevno prisotnost v dogajanju mesta in aktivno izgrajeval svojo mestno muzejsko politiko.

Infrastrukturalna ureditev razstavnih dvoran je eden pomembnejših posegov v preureditvi PMM. Nov sistem centralnega ogrevanja s talnim razvodom cevi bo izveden z grelnimi telesi poglobljenimi v niše okenskih parapetov. Grelna telesa ostajajo nevidna, po merah pa se prilagajajo meram parapetov. Razstavna osvetlitev prostorov je prilagojena zahtevam vseh razstavnih postavitve. Enako velja za priključke, ki omogočajo postavitve elektronskih medijev za pojasnjevanje razstavnih vsebin.

Depoji in ogledni depoji

Depoji PMM na lokaciji mestnega gradu so organizirani na mestih, kjer je njihova organizacija potrebna in omogoča optimalno realizacijo pogojev za ustrezno hrambo muzealij. Določena količina depojskega gradiva se bo hranila v kabinetih kustosov, večina ostalega pa v oglednih depojih v bastiji in mezaninu vzhodnega trakta-sedanja kostumska zbirka.

Interes javnosti, da bi se čim več prostorov muzeja odprlo za ogled in muzejsko dogajanje zahteva, da se iz gradu izselijo pohištenni depoji iz etnološkega in kulturno zgodovinskega oddelka, ki se trenutno nahajajo v grajski kleti. Enako velja za arheološko gradivo, hranjeno v grajski kleti in tisto, ki ga bo moral prevzeti muzej od Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

Vse depojsko gradivo, ki se bo hranilo na lokaciji PMM bo postavljeno v ustrezno opremo in v prostore z ustrezno infrastrukturno opremo.

Muzejske predmete, za katere velja, da jih bo treba preseliti v depoje na zunanji lokaciji, bo treba pred izselitvijo ustrezno zaščititi in prepeljati v nove prostore. Novi depoji bodo izbrani v primernem objektu in bodo zagotavljali optimalne pogoje za ustrezno hrambo muzealij. Pomembno je, da so opremljeni s tipsko depojsko opremo.

Knjižnica muzeja

Prenovljena knjižnica muzeja bo uredila fond posedovanih knjižničnih gradiv, in ga dopolnila z gradivom, ki bo značilno oblikoval vsebine matičnosti muzeja in strokovno muzejsko knjižnico z gradivom iz svetovnih muzejev. Knjižnica bo postala pomemben informator širšega muzejskega pomena.

Knjižnica se bo s prostim dostopom odprla strokovni in ostali zainteresirani javnosti in bo povezana v elektronsko mrežo knjižnic. Vstop v knjižnico se bo vršil preko kontrole pristopa, v sami knjižnici pa bo urejeno eno delovno mesto vodje knjižnice, dva bralna separateja, klubski prostor za pregled periodike in občasne sestanke zaposlenih.

PREGLED POVRŠIN PRED IN PO INVESTICIJI

PROSTOR	PRED INVESTICIJ O	PO INVESTICIJI	RAZLIKA
1. Vhodni prostor in vhodni servis	27 m ²	88 m ²	+ 61 m ²
2. Komunikacije	848 m ²	688 m ²	-160 m ²
3. Baročno stopnišče	180 m ²	180 m ²	0 m ²
4. Dvigalo in dvižne ploščadi	0 m ²	17 m ²	+17 m ²
5. Razstavni prostori	1862 m ²	2537 m ²	+675 m ²
6. Zunanji pokriti razstavni prostori	398 m ²	151 m ²	-247 m ²
7. Večnamenski razstavno prireditveni prostori	206 m ²	600 m ²	+394 m ²
8. Depoji v mestnem gradu	851 m ²	131 m ²	-720 m ²
9. Ogledni depoji v mestnem gradu	0 m ²	296 m ²	+296 m ²
10. Zunanji pokriti depoji v mestnem gradu	15 m ²	0 m ²	-15 m ²
11. Zunanji odprti depoji v mestnem gradu	53 m ²	0 m ²	-53 m ²
12. Potrebni novi depoji izven mestnega gradu	0 m ²	2073 m ²	+2073 m ²
13. Prostori vodstva in skupnih služb	129 m ²	135 m ²	+6 m ²
14. Prostori kustosov in strokovnih delavcev	202 m ²	212 m ²	+10 m ²
15. Konservatorsko-restavratorska delavnica	184 m ²	280 m ²	+96 m ²
16. Oddani prostori	284 m ²	0 m ²	-284 m ²
17. Centralni sistem varovanja in nadzora	0 m ²	20 m ²	+20 m ²
18. Informacijski center	0 m ²	43 m ²	+43 m ²
19. Muzejska trgovina	0 m ²	53 m ²	+53 m ²
20. Pedagoška delavnica	0 m ²	36 m ²	+36 m ²
21. Prostori mestnih muzejskih programov	0 m ²	161 m ²	+161 m ²
22. Knjižnica	0 m ²	93 m ²	+93 m ²
23. Priročna delavnica	0 m ²	25 m ²	+25 m ²
24. Skladiščni prostori	0 m ²	33 m ²	+33 m ²
25. Sanitarije obiskovalcev	19 m ²	89 m ²	+70 m ²
26. Muzejska kavarna	0 m ²	117 m ²	+117 m ²
27. Neizrabljene in neuporabne površine	2650 m ²	2159 m ²	-491 m ²

Gornja razpredelnica prikazuje rabo prostorov pred investicijo in po investiciji za izbrano varianto. Razlike v površinah pred in po investiciji utemeljujejo smiselnost financiranja, saj so pridobitve bistvene. Muzej na novo pridobi prostore, ki so vitalnega pomena za obstoj, razvoj in delovanje muzeja.